

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 40—
za en mesec .. " 3,50
za Nemčijo celoletno .. 45—
za ostalo inozemstvo .. 50—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 35—
za en mesec .. " 3—
v upravljalni mesecno .. 2,50

Sobotna izdaja:
za celo leto .. K 8—
za Nemčijo celoletno .. 10—
za ostalo inozemstvo .. 13—

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna petstvarila (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. po 50 v
za dva- in večkrat .. 45—
pri večjih naročilih primerov popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostopna petstvarila K 1—
Izhaja vsak dan izveniš ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštna hranilnica avstrijske št. 24.797, ograde 23.511,
boon.-bro. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Hrvatska in obnovitev Primorja.

Pretečeni teden so doživeli Primorci hudo razočaranje v Zagrebu. Nabrali so si živeža v bližnji in daljši okolici ter ga pri nesli v Zagreb, da ga od tam spravijo domov. A zagrebska policija jih je prišla ter jim večino živeža pobrala. Hrvatskim oblastim ni mogoče predbacivati, da bi nekorektno nastopale, ampak ravnale so se natančno po obstoječih predpisih glede nakupovanja živil. Med vojsko pa so nastale pisane in nepisane postave. Pisane postave so one, ki prepovedujejo, ki ne dovoljujejo prebivalstvu toliko živeža, kolikor ga neobhodno rabi telo, nepisane pa so naravne, ki zahtevajo, da mora telo dobiti toliko in toliko hrane, ker drugače propade. Primorci so se ravnali po nepisanih, naravnih postavah. Med onimi, ki so bili v Zagrebu zaprti, je bilo gotovo tudi nekaj takih, ki niso nakupovali živeža zase ali za svoje, ampak da bi z njim tržili, in sicer po skupščinah cenah. Da se taki kaznujejo, je povsem pravično. Večina pa je obstojala iz izstradanih ljudi, ki so hoteli sebe ter svoje otroke oteti lakoti.

Z živili, ki jih dobivajo Primorci od javne aprovizacije, ne morejo izhajati. O tem je vsakdo prepričan. V poljedelskih občinah si pomagajo ljudje kolikor pač možno, v mestih ter v razdejanih občinah pa je prebivalstvo primorano, da si poišče hrane izven dežele, eventualno tudi protipostavnim potom. Kranjska in Spodnje. Stajerska sta že skoro izčrpani, zato se je ljudstvo obrnilo na Hrvaško, v deželo, ki je še razmeroma bogata. Še vedno je več žita, živine, mesa in masti, kakor se more porabiti doma. Sicer mora dati Hrvatska še precej visoke kontingente živeža vojaški upravi ter ogrski in avstrijski vladi, vključno temu pa ji ostane več, kakor neobhodno rabi. Cene, po katerih mora Hrvatska izročati predpisane kontingente, so za sedanje razmere boječno nizke. Za 100 kg težkega prašiča (živa vaga) dobi 680 K, za 1 kg masti 20 K ter za 1 kg špeha 18 K. Nekoliko bolj draga je goveja živina. Uradna cena za 500 kg težkega vola znaša povprečno od 3000 do 4000 K.

Po teh cenah mora Hrvatska prodajati vojaški upravi, Budimpešti ter Dunaju. Našim Primorcem pa ni dovoljeno, da bi si kupili mast niti po 40 K. Zdi se mi, da vlada neko nesporazumljenje Hrvatska vlada ima prav, ako zasleduje prekupčevalce, ki prodajajo potem blago po Primorskem po skupščinah cenah ter odirajo lastne deželane. Za one pa, ki iščejo živeža, da ne podležejo lakoti, mora biti Hrvatska odprta.

Pred vojsko je kraljevina Hrvatska in Slavonija izvažala povprečno vsako leto 160.000 glav goveje živine, 250.000 prašičev, 60.000 ovac in koz, 20.000 konj, okroglo 2 milijona meterskih stotov pšenice, rži in koruze, ječmena ter ovsa, za 7 milijonov kron perutnine in jaje itd. Med vojsko je produkcija padla, vrhu tega mora izvažati predpisane kontingente za vojaški erar ter ogrsko in avstrijsko vlado, kljub temu pa bi lahko s svojim preostankom dala Primorski ono množino živža, ki je potreben, da bo ljudstvo moglo živeti in delati.

Kakor se vidi, gre samo za organizacijo, ki bi stopila v dogovor s hrvatsko vlado in ki bi kupovala živež. Take organizacije danes še nimamo. To kar napravijo danes privatniki, je premalo in tudi ni priporočljivo. Kajti vsled visokih cen, ki so jih Primorčani ponujali, so splošne cene na Hrvatskem poskočile. Način, kakor se je do sedaj dobival živež, more pač oteti ljudstvo momentani lakoti, na tej podlagi pa ni mogoče vpustiti Primorske. Gotovo je, da bo dal vsakdo zadnji groš, da proda vse dragocenosti, vso obleko, predno umre lakote. Približno v takem položaju se nahajajo sedaj naši brati v porušeni krajih. Da bi pa moglo na tej podlagi nastati kako gospodarsko življenje, je izključeno. Prebivalstvo mora imeti vsaj toliko živeža, da telo ne razpada, in in po taki ceni, da ga lahko plača z zaslužkom svojih rok.

Organizacija, ki bi preskrbovala živež, bi morala izvršiti dve nalogi. Prvič stopiti v dogovor s hrvatsko vlado glede izvoza živil. V ti točki bi jo morali podpirati naši politični faktorji. To bi bil prvi praktičen slučaj, kjer bi se realizirala jugoslovanska ideja. Hrvatska vlada je glede izvoza živil do gotove meje samostojna. Z množino, ki bi jo rabila Primorska, posebno Goriška, kot dodatek, razpolaga hrvatska vlada popolnoma neodvisno od budimpeštanske. Druga naloga bi obstojala v nakupovanju živil po Hrvatskem in Slavoniji. To se bo dalo brez težko izvršiti, posebno sedaj, ko se peča na Hrvatskem s kupčijo dobra polovica pismenih ljudi ter pretežna večina inteligence.

Organizacija, ki bi prezrla to nalogo, je lahko humanitarno društvo ali pa podjetje, ki se peča z obnovitvijo Primorske. Na Goriškem sicer obstoja društvo s takim namenom, to je »Zveza slovenskih županstev po vojni prizadetih občin na Primorskem«. Namen društva je med drugim tudi povzdiga domače obrti, industrije in kmetijstva. Zdi se pa, da to društvo nima dovolj sredstev, da bi zapričelo tako obsežno akcijo. Ne bo preostajalo drugega, kakor da se bo lotil privaten kapital tega obširnega programa.

Nova pogajanja.

Vlada se vendarle boji poseči po absolutizmu. Dr. pl. Seidler nikakor noče odstopiti, vključno temu, da ve, da ima večino proti sebi. Prišel bo ta teden nova pogajanja. Na čelo novih spravniških pogajanj bo stopil zbornični predsednik dr. Groß, ki bo prišel danes, dne 17. t. mes., razgovor z voditelji parlamentarnih strank. Razne korespondence razširjajo vest, da je vlada vendarle pripravljena sklicati parlament še pred koncem meseca junija. In sicer računa Seidler, da utegne rešiti državne potrebe. Vlada upa, da ne bodo glasovali za proračunski provizorij samo nemške stranke, ampak tudi nemški socialni demokrati, Ukrajinci, par Italijani in pa da ne bodo imeli poljski konservativci dovolj poguma, glasovati proti državnim potrebščinam. Za petek je napovedana plenarna seja Poljskega kola. Zvesti vladni priganjač poljski minister Twardowski, ki se je v petek zopet posvetoval z grofom Burianom, prinaša vladi nova upanja, da v poljskem taboru še ni vse izgubljeno. Vendar upamo, da se on in vlada temeljito motita.

Politične kroge je presenetila vest, da hočejo nemški socialni demokrati zopet glasovati z vlado. Ali je vsa opozicijska pisava socialnodemokratskih glasil res samo pesek v oči in politika socialnih demokratov pred proletarji radikalna, pred vlado pa »oportunistična«?

Tudi predsedništvu »Českega svaza« in Jugoslovanskega kluba imata danes, v ponedeljek, skupno sejo, da določita svojo opozicijsko taktiko.

Vlada se torej zopet pogaja in misli na parlament, ker se boji posledic absolutizma. Toda vse premise vladnih kalkulacij, da bo parlament sankcioniral policijski vladni sistem, da bo sankcioniral nove germanizatorične tendence vlade pri nas in na Češkem, persekucije Jugoslovancev in Čehov, so napačne. Cenzura je na slovenskem ozemlju, posebno pa v Ljubljani, danes skoraj v takem slogu, kot za časa Stürgkha. Najnedolžnejša izvajanja zapadajo rdečemu svinčniku. Zborovalne svobode tudi danes več ne poznamo.

Jasno je, da se bo Seidlerjeva vlada mogla rešiti le, če krši ustavo. Toda, kako dolgo bo to mogoče? Ljudstvo trpi bedo in pomanjkanje, vojna traja dalje, vodilni krogi Avstrije pa mislijo le na poglobitev zveze z Nemčijo in hočejo vladati še dalje proti volji in zahtevi velike večine avstrijskega prebivalstva.

To je pot v pogubo države.

Sic volo.

Dne 14. t. m. je bila glavna skupščina Zveze nemških nacionalnih strank. Ta se stanek je poučen, ker nam nudi precej jasno sliko sedanjega nemškega političnega mišljenja. V negotovi vojni konjunkturi je prišel tisti hip, ko stoje nemške akcije najvišje. Ne-le, da stoje visoko, dosegle so na političnem trgu naravnost sleparsko ceno. Nemški nacionalci so opojeni zmagovalci in so pri zadnjem zborovanju govorili tako, kakor da so edini in neomejeni gospodarji Avstrije. Preteklost nas uči, da je to razpoloženje, ki zapeljuje ljudi v lahkomiselnost in napoveduje katastrofo. Tudi Nemci se ne bodo mogli ogniti kasneje spoznanju, da bi ob tem času morala njihova politika biti drugačna.

Nemci ustvarjajo novo zunanjo politiko. Večkrat so naši državniki ne le zasebno, ampak tudi slovesno v svoji državniški funkciji poudarjali, da hočemo demokracijo miru sporazuma brez aneksij in kontribucij. Od dne do dne je bolj jasno, da je samo tak mir mogoč. Sedanje borbe ne bosta mogla odločiti ne granata ne plin, izčrpano in onemoglo človeštvo bo moralo slednjič vendar iskati poti do prijateljskega razgovora. To je bilo mnenje naše diplomacije, to je prepričanje vsega civiliziranega sveta. Ni pa to mnenje Zveze nemških nacionalcev. Oni ne govorijo o sporazumnem miru, ampak o »zmagovitem miru in so gotovi, da kmalu pride dan »odločilne zmage«. Po štiriletnih skušnjah zaslužijo ljudje, ki tako govorijo, da jih spravijo na varno, ker so glavni podaljševalci vojske.

Hkrati se obnašajo nemški nacionalci kot rešitelji države. Njihov komunike je ves prepleten s skrbjo za »državo«. Pod državo razumejo seveda sebe. Še ni dolgo tega, kar so govorili na volkstagih vse drugače, ko jim je bila država deveta skrb. Danes, ko se je ministrski predsednik istovetil z njihovimi belangli, danes imajo polna usta velikih besed o tej isti državi, ki bi jo bili prej prav lahko pogrešili. Koliko časa bo trajala ta najnovejša nemška zvestoba, se bo prav kmalu pokazalo.

Nemci so tudi blagovolili izraziti dr. Seidlerju svoje popolno zaupanje. Če vztraja vlada z resnobo in močjo na tej poti, si bo pridobila popolno zaupanje nemškega naroda v Avstriji. Kako lepo se to sliši! Seidler se bo lahko oddahnil.

Nemci so dovolili, da ostane ministrski predsednik! Kaj zato, če ima vlada domala vse narodnosti proti sebi — Nemci so zadovoljni z njo in Avstrija je rešena! Če bi nemške stranke v rajhu zagotovile kanclerju, da uživa zaupanje vsega nemškega naroda, bi to pomenilo mnogo. Če

LISTEK.

Večeri ob Lemanu.

Spisal vseuč. prof. Maryan Morawski, S. J.
Po tretji izdaji prestavil France Fr. Stelč.
(Dalje.)

In danes, ko je vpeljeno krščanstvo, ko se je intenzivno in ekstenzivno razvila civilizacija — ali je bolje na svetu? Glejte, v tej veliki sveti Rusiji imajo milijoni ljudi kruh za posebno imenitno jed — in niti otrobov nimajo toliko, da bi se nasitili. Pa tudi na zahodu bržkone ne bodo siti tisti, ki se za kruh bore in more. Civilizacija množi potrebe s hitrejšim korakom kot jih utešuje; poleg tega jemlje tisto vero v nebo, ki blaži bolesti ruskega naroda. Zastonj dokazujejo ekonomski številkami na papirju, da delavec danes več zasluži kot pred sto leti. Pri teh številkah so pozabili upoštevati napetost hrepenenj, vzbujenih v celem človeku od želodca pa do možganov, in množina gneva, ki se je nabral v srcu. Sličice iz življenja delavcev in kmetov, ki jih je narisal Zola, preneso naše misli v jame predzgodovinskih trogloditov. — A če se to vrsi v Evropi, pomislite vendar, kaj se istočasno godi v drugih delih sveta: tiranstva vladarjev in milijoni od

glada umirajočih v Aziji; pohodi vklejenih sužnjev v Afriki; barbarska okrutnost trapperov v Ameriki, na otokih...

Ali niso to bolesti, ki morajo vsakega boleti? Res, tičejo se, kakor sem dejal, ogromne večine človeškega rodu. So pa tudi take boli, ki vsakogar zadevajo. Če bi ne bilo nič drugega, kakor ta okrutna smrt, ki se ne da odvrniti in na vse noč in dan preži; ki se dolgo naprej napoveduje po mukah bolezni; ki neusmiljeno vzame človeku najdražja bitja; ki ne straši človeka samo z grozo smrtnega boja, ampak s še večjo grozo posmrtnih skrivnosti; in ki pogrezne nazadnje v nič vse, kar je nastalo, ljubilo in sanjalo; — ali bi že samo to ne zadostovalo, da napravi iz človeškega življenja nesmisel, grozno šalo? ... Dantejev napis nad peklenjskimi vrati bi morali prenesti nad sama vrata življenja; na zibel naj bi zapisali:

Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate.

Pa ko bi bilo to revno človeštvo samo nesrečno! Toda hudobno je tudi, grdo, zavratno, polno blodenj brez števila in brez imena, ki jih nočem niti naštevati; polno je celo v tistih svojih dejanjih, ki naj bi bila boljša, črne hinavščine, zavisti, egoizma, laži — in zato še stokrat bolj nesrečno.

In tako človeštvo naj imam za stvar dobrega Boga? Naj veruiem vanje? ...

Leroy.

Res je to uganka, ki muči mnogo plemenitih src. Podobno jo je izrazil pred pol stoletjem pesnik človeškega srca, Musset, v svoji izzivajoči molitvi, ki jo je imenoval *Espoir en Dieu* — in ki mi je živo ostala v spominu:

»O ti, katerega nihče ne more spoznati, pa tudi tajiti ne brez laži, — povej, ki si me poklical v življenje, in boš tudi smrt poslal pome ... povej mi, najvišji Gospod, zakaj je na svetu, ki si ga v svoji vsemoččnosti ustvaril, toliko zla, da se razum zdrzne, če nanj pogleda in se krepost plaši?

»Saj ti milijoni stvari pojejo himno veselja kot svojemu Bogu, in pričajo o ljubezni, moči in dobroti svojega Očeta in Stvarnika — zakaj se torej grdoba širi po svetu in svete pramene Tvoje svetlosti zatemnjuje, tako da se ohladi šepet molitev na bledih ustnicah nesrečnih ljudi? Zakaj se rujejo nasprotni elementi? Zakaj je taka zmešnjava v tvojem nebeškem stvarstvu? Zakaj hudodelstvo in kužne bolezni? Zakaj je smrt, o pravični Bog? — Kako se Ti je moral vender smiliti; nepojmljivi vladar naše usode, ta prečudni, pa bede polni svet takrat, ko se je s plačem motal iz kaosa. Če si že hotel, da se vedno prevrača na valovju usode, obdan od trpljenja in bede, zakaj si dopustil, da je nesrečnež Tebe uzrl oddaleč v Tvoji neskončnosti?

Zakaj si dovolil, da je revna stvar sanjala o Bogu, ugibala o njem? Obup pustoši vso zemljo; mi vidimo ali preveč ali — premalo. — Če smo mi, slabe in zaničevane stvari, nezmožni gledati v Tvoje obličje, bi bil vzel zastonj predse, skril bi se bil v tajne globine prirode. Če glas naših molitev in trpljenja ne seza pred Tvoje daljino veličanstvo, se zakrij v svojo samotno veličino in zapri svojo neskončnost na veke. — Če pa morejo naši vzdihli tako visoko, prav pred Tvoj božji prestol, če pridejo včasih muke naših ranjenih duš v večne prostore — razbij ta svod, ki Te zakriva v nebu, da Te zemeljsko oko ne more videti, dvigni zastore — in pokaži se nam. Ti pravični, Ti dobri Bog! In takrat boš videl, kako bo objela zemljo vera, podžgana s plameni ljubezni! Takrat bo vse človeško pleme prevzeto padlo na kolena pred Teboj, o Gospod! — In te grenke solze, ki teko v neprestanih potokih iz človeških oči, se bodo dvignile kot uren oblak proti nebu, da se porazgube po nebeški jasnini...

Gospodična

V zelo temni luči predstavljate Boga, gospoda. Toda Bog ni tak. Mogoče, da se je človeštvo poslabšalo, — priroda pa, ki jo je Bog ustvaril, je dobra in lepa.

(Dalje.)

pa Nemci v Avstriji dele vladi tako tolažbo, pomeni to le malo več ko nič; s tem dokazujejo le, da ne čutijo avstrijsko, ampak nemško, kakor ne čuti vlada avstrijsko, če na take zaupnice gradi stojo politiko.

Najslabše pa se je še izpričalo ustavno naziranje avstrijskih Nemcev, ko so v svojem razglasu zaradi lepšega zatrčili, da so hoteli parlament in da ga hočejo še vedno, pozivajo takoj na to dr. Seidlerja, naj reši državne potrebe brez parlamenta. Nemci, ki zastopajo s socialisti vred, kateri pa ne poidejo na to pot za njimi, le 35 odstotkov prebivalstva, kličejo v imenu ustave države, naj se ustava suspendira! Ali je še kje na svetu kaj podobnega? To je po nemških pojmih pozitivna, državni koristna politika. Sic volo — Nemci hočejo tako in amen. Da je vse to mogoče, v tem obstoji sodobna avstrijska miselnost.

Nasproti nemškemu absolutizmu bo postavila združena slovanska opozicija svojo voljo. Ta volja je oprta na veliko večino avstrijskega prebivalstva, ki noče nemške Avstrije in si bo znala varovati svoje ustavne svoboščine.

Mirovna zveza narodov.

Profesor dr. Lammasch priobčuje v »Arbeiter-Zeitung« naslednji članek:

Veljavnim glasovom, ki so se v raznih vojujočih se in nevtralnih državah izrekli za zvezo narodov kot jamstvo trajnega miru, se je sedaj pridružil še posebno vreden glas predsednika švicarskega zveznega sveta, gospoda Calondera. V resnici se bo mogla trajnost tistega miru, po katerem hrepene — pa naj dozdevni predstavljatelji ljudske volje še tako ugovarjajo — vsi narodi v svoji pretežni večini, zjajati le z zvezo najvažnejših narodov, ki si stoje sedaj sovražno nasproti, v svrhu mirovnega zavarovanja. S samimi razsodbami in pogodbami o vzajemni omejitvi oboroževanja se to ne da doseči. Te pogodbe potrebujejo tistega, kar imenujemo sankcijo, to se pravi zavarovanje potom zagotovitve s škodo, katera bi zadela tisto državo, ki bi hotela prevzete obveznosti prezirati. Pred vojno smo se mogli udajati optimističnemu pričakovanju, da bodo moralne sankcije zadostovale. V resnici se sicer moralna sankcija tudi v življenju držav nikakor ne sme podcenjevati. Dobro ime držav, ki se naslanja posebno na vestnost, s katero drže dano besedo, je dragocen inventarni komad njihove politične glavnice. Tudi takojimenovani realni politiki to načelno radi priznavajo. Če pa pride do praktične uporabe, se dajo le preradi preslepiti in podkupiti po trenutni koristi in prezro mnogokrat veliko večjo škodo, ki jim jo utegne prinesiti »korak s poti«. In najmanjši prelom pogodbe na eni strani dá potem drugi povod za večjega, in tako dalje v brezmejnost. Diplomatični jezik ima za to izraz retorizma, uporaba »medsebojnega prava«. Tako se krivica povzdigne v »pravico«. Zato je za mirno poravnavo diferenc med državami največje važnosti, da se jim le-ta ne le naloži kot dolžnost, marveč da se ustanovi tudi organ, ki ne bo samo poklican, čuvati nad izpolnjevanjem te dolžnosti, marveč bo v to tudi sposoben. Ta organ pa ne more biti posamezna država, ki bi s tem dobila prevladujočo moč nad vsemi drugimi, ki bi jo mogla zlorabiti v to, da bi jih zatirala, marveč ta organ more biti le družba držav, zveza držav. Ni pa treba, da bi bila ta zveza pravo sodržavje, kakor ga nekateri, po analogiji Združenih držav severne Amerike, konstruirajo kot zvezo združenih držav Evrope ali pa celo sveta. Izprva bo to mogla biti in bo gotovo samo takojimenovana namembna zveza držav, to se pravi rahla zveza, ki ima samo namen, da ohrani mir in nima nikake podrobno izvedene organizacije oblasti. Biti pa mora zveza vseh sedaj sovražnih si držav ali vsaj najvažnejših izmed njih in najpomembnejših nevtralnih držav. Nikakor pa bi tega namena ne mogli doseči dve zvezi, katerih ena bi morda odgovarjala pojmu srednje Evrope, druga pa zvezi sedaj sovražnih nam držav. Vzporedni obstoj teh dveh zvez ne bi zajamčil miru, marveč gotovost bodočih vojn.

Člani mirovne zveze bi se morali zavezati, da bodo v vsakem medsebojnem sporu mirno poravnava vsaj resno poskusili. O vseh razlikah, ki se dajo rešiti po splošnih načelih, bi moralo razsoditi razsodišče, čigar shod bi moral biti neodvisen od vseh spletk. Za vse ostale spore, ki niso pravne, marveč izključno politične narave, torej ravno za tiste, ki najlažje dajo povod za vojne, ki nastanejo na primer iz nasprotja trgovskih interesov ali narodnih aspiracij, bi se morale države obvezati, ne sicer da bi si dale vsiliti obvezno razsodbo, marveč da bodo počakale na mnenje in svet nepristranske instance, tako da ne bi smele prijeti za orožje, dokler ta instance ni govorila. Z raznih kompetentnih strani so se slavili vsega ozira vredni, nikakor ne utopistični predlogi,

kako bi se mogla taka nepristranska instance sestaviti. Nizozemci, Norvežani, Američani, Angleži, Švicarji, Nemci in tudi pisec tega sestavka so izdelali take predloge, ki so bili deloma že predmet razpravam na mednarodnih konferencah, deloma pa imajo biti v najkrajšem času. Če bi se države obvezale, da bodo vse spore, ki se ne dajo rešiti pred razsodiščem, predložile mednarodni posredovalni instanci v smislu onih predlogov, potem bi se s tem vojna, katera bi ostala drugače spornim delom pa tudi prizadetim nevtralcem komaj prihranjena, nedvomno v večini slučajev preprečila. Kajti predvsem bi služil čas, ki mora poteči do izdajanja rečnega mnenja, v to, da bi sporna dela prišla do premisleka, da bi se duhovi ohladili, da bi se trezno pretehtale koristi zmage in žrtve ter izgube vojne, pretehtale nade za zmago in poraz in posebno tudi udeleževale vse pacifikatorične moči v nasprotujočih si državah in pri nevtralcih. Potem bi bil votum posredovalne instance, če bi bila le-ta opremljena s primerno avtoriteto, da bi mogla veljati kot sodba kulturnega sveta, tako tehten, da bi si tudi najmočnejša država samo v najkrajnejših slučajih upala iti preko nje. Da bi vojno popolnoma odstranili, je pač še izven obzorja sedanjosti. Veliko bi bilo doseženega, če bi jo samo omejili na tačas neizogibno mero. To bi se dalo doseči le tem potom, da bi bili vsi člani tiste državne zveze obvezani, vsakemu zveznemu članu, ki proti pogodbi (to se pravi, ki ne izpolni dolžnosti, da bi preje poizkusil poravnavo pred posredovalno instanco) napade nasprotnika, naložiti gotovo škodo. Ta škoda bi mogla biti predvsem gospodarske, ob gotovih okoliščinah pa tudi vojaške narave. Ne bilo bi treba, da bi izhajala od držav samih, marveč bi pač mogla obstojati tudi v tem, da bi države dovolile svojim podanikom, da nepostavno napadenemu delu izkazujejo vso mogočo gospodarsko in vojaško pomoč, prepovedale pa podpirati napadajoči del. Ta sistem, razširen na ves svet, bi zadostoval, da tudi najmočnejšo državo ohrani na potu pravice. Ta zvezna dolžnost bi morala imeti prednost pred vsako drugo zvezo, tako da bi kršitelja pogodbe v protizakonito za-

četi vojni ne smel podpirati niti njegov ožji zaveznik.

Seveda se bo izpočetka marsikatera vlada pomisljala vstopiti v tako zvezo, v kateri bi se morala odreči absolutni pravici, da vodi vojno, kadar in kakor se ji zljubi in izgubiti prehitke v vojni pripravljenosti, v oborožbi. Toda kolikokrat so se že države v tem vprašanju prehitvevanja v oboroževanju zmotile! In v kako kratkem času so v vojni, kakor je sedanja — in vsaka bodoča bo še strašnejša — vse materialne, v pripravi zbrane sile izčrpale, tako da se more voditi vojna poslej samo še z močmi, ki se še-le v vojni sami pripravijo. V prvi vrsti je res mogoče prehiteti druge v novoiznajdenih vojni sredstvih. Ravno tega pa ne moremo izgubiti. Nasprotni morebitni izgubi v oboroževalnem prehitvevanju pa pride kot dobiček za vse države v pošteveh zavarovanje proti nenadnemu napadu, ki utegne danes koristiti tej, jutri oni državi. Čim bolj pa bo vojna boj strojev, namesto prejšnjega boja ljudi, tem manj je mogoče predvideti napad, tem večja je nevarnost nenadnosti. Ne bo več dolgo, ko bo mogel peklenški stroj preleteti sovražno mejo in tekmo malo ur prizadeti sovražniku nepopravljivo škodo.

Zavarovati se proti temu je največja korist vseh velikih in malih. To zavarovanje pa jim daje predlagana pogodba, ki bi imela značaj vzajemne zavarovalne družbe za državo, v kateri zamenja vsak to, čemur se odpove, za dobiček pomnožene lastne varnosti. Kakor daje posameznikom podreditev državi varstvo pred močnejšimi, tako bi tudi taka ureditev držav v »družbo narodov« zajamčila državam samostojnost in svobodo. Tudi narodi najmočnejših držav bi mogli le pridobiti, če bi se le-te uklonile — ne pred močjo vladarja svetovne države — pač pa pred idealno silo vlade svetovnega prava.

Kakor je rekel papež Benedikt XV. že avgusta lanskega leta in sedaj tudi predsednik Calonder: »Narodi morajo priti do tega, da postavijo na mesto ideje moči misel pravice. Ta cilj je gotovo težko doseči; toda brez optimizma in brez idealizma se še nikdar ni dosegel velik političen cilj, velik napredek.« Tudi za idealiste velja: »Vzdržati!«

Naša ofenziva proti Italiji.

Ofenziva na vsej fronti. — 16.000 ujetnikov. — 50 topov ugrabljenih. — Piava prekoračena.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. junija. Uradno:

Davi se je topovski ogenj okrepljen v mnogih odsekih do znatne moči.

Na albanski fronti so se včeraj novi, s pomočjo rezerv izvedeni napadi Francozov severozahodno od Sinapremte ponesrečili.

V Albaniji smo odbili 14. t. m. ponovljen napad Francozov v dolini Devoli.

Dunaj, 16. junija. Uradno:

Naše armade so napadle včeraj jutraj po večurnem obstreljevanju s topovi ob Piavi in na obeh njenih straneh Brente Italijane in njih zaveznike.

Vojna skupina pl. Borojevića je izsilila na mnogih mestih prehod čez naraslo Piavo. Zbori generalnega polkovnika Wurma so vzeli po luti obrambi pri San Dona di Piave in na obeh straneh železnice Oderzo-Treviso v široki fronti sovražne postojanke. Čete generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa so se polastile presenetljivo obrambnih naprav na vzhodnem robu Montella in so vdrl v navedeno višinsko ozemlje. Generala konjenice kneza Schönburga je ranila granata, ko je korakal njegov zbor čez Piavo. Ujetih je ob Piavi 10.000 mož, topov smo do zdaj zaplenili približno 50.

Uspeval je tudi prvi naval na obeh straneh Brente. Naše čete so zlomile močni sovražni odpor in premagale vse ovire razdrapanega gozdnega gorovja in prodrele na več mestih do v tretjo sovražno postojanko; naši so se polastili 6000 Italijanov, Francozov in Angležev. Kar smo tam pridobili, smo mogli le deloma držati.

Vzhodno od Brente smo morali zopet popustiti goro Raniero, katero je napadal sovražnik s premočnimi protinapadi, ki jih je podpiral na krilo namerjeni topovski ogenj, a zaman je naskakoval Italijan na severnem pobočju Grappe naše bataljone, ki so se tam zagrizli v njegove prve črte.

V gozdnem odseku Sedmih občin so trčili naši polki na napadalno skupino, ki so jo pripravili zavezniki že prejšnje dni, vsled njihovega protisunka smo morali del osvojenega ozemlja zopet izprazniti.

Pri Rivi in v odseku majorja nadvojvode Maksimilijana smo iztrgali Italijanom Dosso alto.

Preskušene planinske stotnije so vzele z naskokom Corno di Carento, kjer so se polastile 100 ujetnikov in treh sovražnih topov.

× × ×

Dunaj, 16. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Včeraj se je po večdnevni mogočni artiljerijski pripravi na vsej jugozahodni fronti pričel avstrijsko-ogorski ofenzivni sunek, katerega je italijansko časopisje z vidno nervoznostjo ponovno napovedovalo, italijansko vojno vodstvo pa gotovo z enako napetostjo pričakovalo. Od izliva Piave do Ortlerja, na lagunskem ozemlju in na nižini, po kateri se vijejo vinogradi, enako kakor v divjem gorskem ozemlju in v krajih večnega ledu so naše čete na mnogih krajih vdrl v postojanke sovražnika in mu v srđiti borbi iztrgale jarek za jarkom. Kljub vsled zadnjega deževja narastli, več kot 1 kilometer široki Piavi so čete generalnih polkovnikov barona Wurma in nadvojvode Jožefa pod varstvom izbornu delujoče artiljerije na mnogih točkah izsilile prehod čez reko. Čete generalnega polkovnika barona Wurma so se na široki fronti ustalile na zahodnem bregu Piave, čete generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa so se z nepričakovanim sunkom polastile velikega dela golih, obvladujočih višin dolgega grebena Montello. Sijajno delovanje teh, čet je med mogočnim ognjem posameznih baterij naše pehote pripomoglo do prehoda in popolnega uspeha. Tudi na tirolski visokogorski fronti sovražnik ni mogel vzdržati našega prvega silnega napada. Celo nastop močnejših rezerv in že pripravljenih napadalnih čet ni mogel izenačiti uspeha prvega dne. Kljub srđitim protinapadom Italijanov, Francozov in Angležev sovražnik ni mogel vzdržati našega sunka, tako da smo na vzhodnem delu visoke planote Sedmih občin v težavnem gorskem ozemlju prišli 2 kilometra naprej. Nadaljni protinapadi sovražnikov so omagali ob neomahljivi obrambi branilca. Tudi zavzetje hriba Dosso Alto v odseku pri Rivi in osvojitve Corna di Cavento v adamskem ozemlju pričata o sijajnem ofenzivnem duhu naših čet. Število 15.000 ujetnikov in številni zaplenjeni topovi kažejo končni uspeh prvega bojnega dneva.

Poročilo italijanskega vrhovnega poveljstva.

Rim, 16. junija. (K. u.) »Agenzia Stefani« poroča: Ministrski predsednik Orlando je podal v italijanski zbornici in v senatu o bitki sledečo sliko temeljem poročil došlih do 8. ure zvečer: Bitka traja ljuto dalje. Sovražnikov pritisk je enako močan na vseh točkah napadene fronte, to je od Asiaške visoke planote do morja.

Odpor naših zelo vrlih čet sovražniku ne dovoljuje prekoračiti črto največjega odpora. Bitka se nadaljuje v prvi črti z menjajočim se uspehom, naše čete so izvedle več protinapadov, med katerimi se je posrečilo nekaterim, da so ponovili prvotne postojanke.

Angleško uradno poročilo.

London, 15. junija. (K. u.) Uradno: Avstrijski so otvorili danes bombardiranje na celi fronti od morja do Adize. Sledili so mu navalni pehote, ki so trajali celi dan. Britsko fronto so napadle štiri avstrijske divizije. Napad se je na desnem krilu popolnoma izjalovil z zelo težkimi izgubami za sovražnika; na levem krilu je vdrl sovražnik na fronti, ki meri nekaj nad 2500 jardov, do največ 1000 jardov globoko v našo frontno črto. V tem delu smo ga potem celi dan zadrževali. Imel je zelo težke izgube.

Italijanska zbornica o avstrijsko-ogorski ofenzivi.

Curib, 15. junija. (K. u.) Ministrski predsednik Orlando je poprijel v današnji seji italijanske zbornice za besedo. Vse je bilo med njegovim govorom tiho v zbornici, ki je bila gosto zasedena. Naznanil je, da je pričel sovražnik danes ponoči ofenzivo. Reči moramo, da se je zapletla cela fronta v boj. Zelo silno bombardiranje se je pričelo ob 3. uri jutraj, sledil mu je ob 7. uri napad pehote na celi črti. Zadnja poročila so prišla ob 1. uri opoldne in pripovedujejo, da se italijanske čete sijajno branijo. (Zelo živahno in trajno odobravanje, ki se ga tudi galerija udeležuje. Zborovalci ustanejo in kličejo: Živio Italija! Živio armada!) Ministrski predsednik nadaljuje: Resnoba mogočne bitke ne dovoljuje nobenih baharij, ki ne odgovarjajo zmeru in dostojnemu značaju italijanskega naroda. »Zbornica« tako je končal ministrski predsednik, »bo sprejemala naznanilo z resnično resnobo zbora, ki mu je poverjena čast, da zastopa tako velik narod, s tisto resnobo, ki se naslanja na zaupanje v naše poveljstvo (Pritrjevanje) in na vojaške. Lahko rečem, da nisem nikdar dvomil na hrabrosti in zvestobi naših vojakov. (Ponovne navdušene ovacije v zbornici in na galerijah.) Poslanec Chiaradia iz Furlanije je izjavil v svojem in v imenu drugih častnikov iz zasedenih dežel, da ne bodo nikdar privolili miru, ki ne bi zadovoljil vseh upravičenih zahtev.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. junija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Živahno pozvedovalno delovanje. Jugozahodno od Merrisa smo ujeli ujetnikov. Močne sunke sovražnika ob Ancry smo odbili. Boj artiljerije in metalcev min je zvečer na obeh straneh Somme oživel.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Jugozahodno od Noyona se je delovanje infanterije omejevalo na krajevne boje. Moč topovskega ognja je ponehala.

Južno od Aisne je artiljerijski boj ostal krepak. Več delnih napadov, ki jih je sovražnik izvedel proti našim črtam v gozdu Villers-Cotteretsa, smo odbili. Število ujetnikov iz zadnjih bojev južno od Aisne se je zvišalo na 48 častnikov in več kot 2000 mož.

Poročnik Udet si je priboril svojo 30. poročnik Kirstein svojo 25. in 26. zračno zmago.

Berlin, 16. junija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

V boju moža z možem smo odbili jugozahodno od Merrisa in severno od Bethune delne napade Angležev, med katerimi je vdrl sovražnik zahodno od Locona v naše prednje črte. Delovanje pehote na ostali bojni črti se je omejevalo na poizvedovalne boje. Topovski boj se je oživil zvečer severno od Lyse, severno od Scarpe in na obeh straneh Somme.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Manjši boji pehote so se bili na bojišču jugozahodno od Noyona. Močnejši boji trajajo južno od Aisne. S protisunkom so se izjalovili močni napadi Francozov proti višini zahodno od Jommieres. Ravno tako se je zrušil z velikimi izgubami za sovražnika napad proti našim črtam ob gozdu Villers-Cotterets.

Poročnik Wenkhoff je priboril svojo 31. zmago v zraku.

Berlin, 16. junija zvečer. Uradno: Z bojišč nič novega.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Podmorska vojna.

Berlin, 15. junija. Uradno: Neki naš podmorski čoln, kateremu poveljuje kaplanski poročnik Remy (Walter), je zopet uničil na Atlantskem oceanu tri parnike.

ki so skupno obsegali 28.000 ton, med njimi s štirimi 15.2 cm topovi oboroženi transportni parnik čet »Predsednik Lincoln« (16.168 ton). Vojaška posadka na »Predsedniku Lincoln« je štela 40 častnikov in približno 650 pomorščakov. Na krovu je bilo tudi 20 častnikov in vojakov, ki so se vračali v Ameriko. Večina posadke je najbrž utonila.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Iz Rusije.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Bojna skupina Eichhorna.

Berlin, 15. junija. Veliki glavni stan:

Približno 10.000 mož broječe ruske čete, ki so prišle iz Jejska, so se izkrcale v Minskem zalivu Azovskega morja in odkorakale, da na padejo Taganrog, smo uničili. Dele sovražnika, ki so na čolnih in plavih skušali uiti, smo v vodi postrelili.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Kijev, 14. junija. Bojna skupina Eichhorn objavlja danes naslednjo brzojavko maršalu pl. Eichhornu:

Naznanjam Vam, ekscelenca, uspeh, ki so ga dosegle podrejene mi čete zahodno od Taganroga. Moji bataljoni, eskadroni in baterije so domala uničile boljše viško rdečo gardo, ki ji poveljuje neki češki častnik; četa šteje od 6. junija približno 10.000 mož, prihaja iz Jejska, se je izkrcala na tostranski obali Azovskega morja in je korakala, da napade Taganrog. Našteli smo več kot 3000 mrtvih od boljševiške garde, ne vstevši tistih, ki so poginili v vodi. Naše zgube so majhne. — General Knoerzer.

Eksplodizija.

Dunaj, 15. junija. Davi so se blizu Schlöglmühla pri Glognitzu (na Semmeringu) vneli trije vozovi municijskega vlaka. Človeških žrtev vsled eksplozije ni. Nastala škoda je majhna.

Dunaj, 15. junija. Dne 14. t. m. se je ob 9. uri 15 min. zvečer na postaji Schlöglmühl c. kr. priv. južne železnice vnel en voz municijskega vlaka; ogenj se je razširil na tri druge vozove, vsled česar je nastala eksplozija. Takojšnjemu krepkemu posredovanju transportnega komandanta se je nadalnje razširjenje nesreče preprečilo, da ni človeških žrtev na življenju in da ni bil nihče ranjen. Poškodovano progo bodo tekom prihodnje noči popravili. Preizkušajo vzroke nesreče, a jih doslej razlagajo s tem, da so na prostem ležečo municijo morali razstreliti, da ne povzroči z odpeljavo nadaljnje škode.

30 letna vladarska obletnica nemškega cesarja.

Berlin, 16. junija. (K. u.) Cesar je bil danes ob obletnici s cesarjevičem in s princem Henrikom v velikem glavnem stanu. Govorila sta se sledeča govora:

Nagovor maršala Hindenburga.

Najspoštlijvejši in najvdanejši častitami in želim blagoslova Vašemu Veličanstvu kot najstarejši pruski maršalov, kar nas stoji pred sovražnikom, v svojem in v imenu vojne armade ob današnji 30-letni vladarski obletnici. Če se je veselila Prusija-Nemčija v prvih 26. letih te dobe kljub vsem spletkam svojih sovražnikov zlatega miru in je sijajno napredovala v vseh delih miru, se mora za to zahvaliti modri skrbi svojega kralja in cesarja. Če sta zdaj v skoraj štirih letih ljudstvo in armada dokazala proti celemu svetu sovražnikov svojo moč in upravičenost do življenja v taki meri, v kakršni ga ni še nikdar povestnica zasledovala, se morata zopet zahvaliti svojemu najmilostnejšemu cesarskemu in kraljevskemu vojnemu gosposdu, ki je neutrudljivo čuval bojno sposobnost armade in jo je dalekovidno pospeševal. Narodu take dušne ustvarjajoče in uravnane moči ne privoščijo njegovi zavirljivi prostora pod solncem; naj se je predzrnil še nedavno angleški ministrski predsednik reči, da je možata borba Nemčije pod vzvišenim vodstvom Vašega Veličanstva proti nadaljevalnim poskusom entente nevarna rana — kuga, ki se mora iztrebiti! Vaše Veličanstvo je skazalo v današnjem spominskem dnevu generalnemu štabu, ki predstavlja enotno nemško vojsko, visoko čas, da biva v njegovi sredi. Naj staro geslo: »Naprej z Bogom za cesarja in državo!« privede, da bo usojeno Vašemu Veličanstvu po zmagoslavju povratku domu še dolga vrsta blagoslovljenih let miru v sredi ljubezni zaupanja ljudstva, ki se je preskusilo v težki, a tudi v veliki dobi. V to pomagaj Bog! Vse naše delo, vse naše misli in dejanja veljajo vzvišenemu smotru!

Cesarjev odgovor.

Prosim Vas, ekscelenca, z globoko ginjenim srcem, da sprejmete zahvalo za čestitko. Spominjali ste se let miru pred

sedanjimi vojnimi dogodki; 26 let težkega, toda hvaležnega dela. Če tudi niso mogla biti v političnem oziru vedno uspešna in so prinesla razočaranje, nas je le razvedrilo poslovanje za mojo armado, njen napredek in stremenje, da jo ohranim na tistem višku, na katerem mi jo je izročil moj ded. V sedanjih vojski praznujem današnji dan v sovražni deželi in nikjer ga ne morem praznovati bolje, kakor pod streho Vaše ekscelence in Vaših visoko nadarjenih sodelavcev in nemškega generalnega štaba. Ko so v času miru med pripravo moje armade, v pripravi za vojsko polagoma umirali stari vojni tovariši mojega deda in ko se je polagoma oblačilo obnove Nemčije, je pač upal marsikateri Nemec in ne najmanj jaz, da nam pomaga Bog v tej nevarnosti s praviimi močmi. Nada nas ni razočarala: z Vašo ekscelenco in z gosposdom generalom Ludendorffom je podelilo nebo prava moža nemški vojski in nemškemu generalnemu štabu, ki vodijo oboroženo nemško ljudstvo v njegovem odločilnem boju za obstoj in upravičenost življenja in ki bodo z njegovo pomočjo izsilili zmago. Nemško ljudstvo si pri izbruhu vojske ni bilo na jasnem, kaj bo pomenila vojska. Jaz sem to natančno vedel; zato me tudi ni varal prvi izbruh navdušenja in ni v nobenem oziru spremenil mojih načrtov in pričakovanj. Natančno sem vedel, za kaj gre, ker pomenja nastop Anglije svetovno vojsko, šlo je za boj dveh svetovnih nazorov. Ali naj ostanejo v časti pruski, nemški, germanski svetovni nazori: pravica, svoboda, čast in pravost, ali ostane anglosaški nazor, ki pomenja malikovanje denarja. Narodi sveta delajo kot sužnji za angleško-saško gosposko plemo, ki jih podjarmjuje. Ta dva nazora se borita med seboj in eden se mora brezpogojno premagati. To se pa ne izvede v dneh in tednih, tudi ne v enem letu. Jasno mi je to bilo in zahvaljujem se nebesom, ki so mi poslale Vašo ekscelenco za svetovalca.

Ni mi potrebno povedati, da gledata v Vas polne hvaležnosti nemški narod in armada — narod in armada sta pa zdaj eno in isto. Vsak naj pa ve, zakaj se bori, to pripoznava sovražnik sam, zato bomo tudi priborili zmago! Gre za to, da zmaga nemški svetovni nazor! Napijam blagobitu voditeljev naše vojske, generalnemu štabu in celi nemški vojski. Hural!

Politične novice.

Shod v Grosupljem, ki je bil napovedan za včeraj, je vlada prepovedala in se zato ni mogel vršiti.

Predsedstvi »Jugoslovanskega kluba« in »Češkega svaza« imata danes dne 17. t. m. skupno posvetovanje, na katerem se bosta posvetovala in sklepala o skupnem postopanju.

Parlament se snide? Dunajski »Sonntag« poroča, da izjavljajo vplivni politiki, da imajo jamstvo za to, da je vlada pripravljena sklicati parlament še meseca junija.

Vlada upa na socialne demokrate in Poljake in skliče parlament. »Information« piše: Kljub oficialni odpovedi Poljakov Seidlerjevemu kabinetu hočejo v sicer dobro poučenih krogih vedeti, da bo ministrski predsednik dr. vitez Seidler vendar le sklical parlament in mu predložil šestmesečni proračunski provizorij. Sodijo, da bodo pri glasovanju, podobno kakor zadnjič meseca marca, pač tudi to pot socialni demokrate nastopili za državne potrebe kot take, da tako preprečijo popolno izključitev parlamenta. Sklenjeni Nemci, krščanski socialci, nemški nacionalci, socialni demokrate, Ukrajinci, Rumuni in nekaj Italijanov bi mogli vladi pomagati do večine. To pa tem bolj, ker se mora misliti, da Poljaki v celoti ne bodo imeli poguma, glasovati proti državnim potrebam. Računati se more torej na to, da se glasovanja ne bodo udeležili.

Akcija dr. Groša. »Information« je zvedela, da bo zbornični predsednik eks-celencia dr. Groš 17. t. m. sam začel poizkus, da bi razvozljaj politični položaj. Začel se bo pogajati z voditelji posameznih strank in temeljem doseženih vtisov skušal ustvariti skupna tla za delovljno večino.

Poljaki in notranjepolitični položaj. V nemških poslanskih krogih so mnenja, da Poljski klub svojega ostrega opozicijskega stališča nasproti Seidlerjevi vladi ne bo opustil. — O poljskem obisku v Budimpešti poročajo, da je imel namen, pridobiti madžarske politike za avstrijsko-poljsko rešitev poljskega vprašanja; splošno se sodi, da bodo Madžari to rešitev tudi v polni meri podpirali. Ravno tako je menda ogrska vlada pripravljena, podpirati upravno delitev Galicije.

Poljaki in grof Burian. Minister za Galicijo dr. Twardowski je imel v petek, dne 14. t. m. razgovor z zunanjim ministrom grofom Burianom.

Vriskaite Avstriji! »Arbeiterzeitung« priobčuje pod tem naslovom uvodnik, ki ga tako-le zaključuje: Brez parlamenta v času najtežje krize v orehranil

Brez parlamenta ob 23 milijardah bankovcev in med oddajo osmega vojnega posojila! Brez parlamenta med ofenzivo na jugu! Brez parlamenta v času, ko razpravlja Evropa o sposobnosti Avstrije za demokracijo! Brez parlamenta, ko se približuje odločitev, če naj naši bratje in sinovi prebijejo še peto zimo v strelskih jarkih! Brez parlamenta! Zato pa — vriskaite Avstriji! — nam ostane vlada Seidler!

Dunajski socialni demokrate za Jugoslavijo. V seji dunajskega občinskega sveta, v kateri se je večina izjavila proti ustanovitvi jugoslovanske države, je občinski svetnik Bretschneider v imenu socialnih demokratov izjavil, da ni potrebno, da bi se dunajski občinski svet pečal z narodnostnimi vprašanji. Predlog Tomola obdelava vrsto največjih vprašanj v eni sapi. O nemški zvezi in o navtični šoli v Trstu naj se razsodi v enem sklepu. O teh vprašanjih odločevati je merodajen državni zbor. Vlada pa je to onemogočila, ker ne skliče parlamenta, da ohrani sebe; in če se občinski svet že mora pečati s političnimi vprašanji, mora v prvi vrsti najodločnejše protestirati proti odgoditvi parlamenta. Socialni demokrate izjavljamo, da stremimo po spremembi Avstrije v zvezno državo avtonomnih narodov. Prepričani smo, da podelitev avtonomije vsem narodom ne bi prav nič škodila koristim Dunaja. Ugovarjamo proti temu, da bi večina občinskega sveta, ki je bila izvoljena po milosti privilegirane volilne pravice, v imenu dunajskega ljudstva sklepala politične sodbe. Občinski svet bo imel do tega pravico šele takrat, ko bo izvoljen na podlagi demokratične volilne pravice.

Nemški »volksstag« na Dunaju. Na včerajšnjem »volksstagu« na Dunaju je o severoslovanskem vprašanju govoril posl. Pacher, o jugoslovanskem pa dr. Eger iz Ljubljane, ki je izjavil, da Nemci nikakor ne morejo sprejeti razdelitve v okrožja za južne dežele. Sprejeta je bila resolucija, ki zavrača stremeljenja Čehov in Jugoslovjanov in zahteva avtonomijo Galicije. Nemščina se mora določiti kot državni jezik za vso Avstrijo. Pot do Adrije mora ostati Nemcem prosta in se mora na vsak način preprečiti priklopitev Slovencev k jugoslovanski državi.

Bosenska socijalna demokracija in narodna koncentracija. Glasilo bosenske socijalne demokracije »Glas Slobode« piše v uvodniku dne 12. t. m.: »Socijalna demokratska stranka Bosne in Hercegovine principielno odklanja sodelovanje v takojimenovani »nacionalni koncentraciji« (v stvarih koncentracije buržoaz. strank, ki stoje na stališču dunajske jugoslovanske deklaracije). Naša stranka vedno naglašuje nujnost popolnega samostojnega političnega boja proletariata in nima z nobeno jugoslovansko buržoazijsko stranko nobenih skupnih potov niti ciljev v nobenem vprašanju.« Na koncu izjavlja, da ne bo stopila v nobeno zvezo z buržoazijsko stranko. Da so bosenski soc. demokrate zavzeli tako stališče, nima dalekosežnega pomena, ker je ta stranka v Bosni zelo slabotna. Zanimivo je pa vendar, da bosenski socialisti manj uvidevajo socialni značaj narodnostnega boja, nego pa — nemški dunajski socialisti.

Prvi nemški »Farbenbummel« se je vršil 15. t. m. na dunajskem vseučilišču kot uvod za nedeljsko nemško zborovanje na Dunaju. Poleg nemškonalončnih dijaških društev se je udeležilo nastopa tudi nemško katoliško dijaštvo, kar so pozdravili z živahnimi klici »Heil!« Po dovršenem »bumlu« je prišel rektor dvorni svetnik dr. Horst-Meier, ki mu je šlo dijaštvo nasproti. Kand. iur. Rudolf Bauer je imel nagovor, v katerem je prosil rektorja, naj brani ogroženi nemški značaj dunajske univerze sedaj, ko stoji dijaštvo na fronti. Rektor se je zahvalil za pozdrav in izjavil, da Alma mater s ponosom čuti, da so se njeni sinovi vrnili v stari zvestobi in da hočejo delati za poglobitev in osveženje njenega obstanka. Nato so prečitali resolucijo naslednjega dne, ki so ji navdušeno pritrjevali. Rektorjevim besedam so sledili viharji klici »Heil!«

Hrvatske želje in nemški interesi. Pod tem naslovom priobčuje v »Grazer Tagblattu« prof. dr. Pavel Samassa članek, na koncu katerega pravi: »O vprašanju poti do Adrije bodo Mažari vedno razpravljali kot o vprašanju moči, in Hrvti bi dobro storili, če bi se ga sploh ne dotikali. Tudi bi dobro storili, če se ne bi zanašali na katerokoli »velikoavstrijsko« moč, ki naj bi izpolnila njih želje in jim v okviru trilateralne donavske monarhije ustvarila enakovreden položaj kakor ga ima Ogrska. Morebiti je ta Velika Avstrija končno noveljavno pokopana v grobnici Artstettna, čisto gotovo pa v svetovni vojni.« — Dr. Samassa je torej pokopal misel na veliko Avstrijo. Mala in slabotna Avstrija je Vsenemcem ljubša. Če niso to dobri pastirji in stebri države!

Posvetovanja gosposke zbornice. Dne 13. t. m. je imel konferenco izvršilni odbor središnje stranke pod predsedstvom barona pl. Czédika, ki je poročal o posve-

tovanju z ministrskim predsednikom. Prejšnji dan se je o enakem predmetu posvetoval izvršilni odbor ustavne stranke.

Proces v Marmaros-Szigetu. Tekom zaslišanja 14. t. m. je izjavil legijski major Zagorski, da je vedno naglašal, da more le regentski svet odločiti o tem, kaj naj se zgodi s poljskim pomožnim zborom. 15. februarja 1918 je na povelje polkovnika Hallerja odredil odhod. O pravi svrhi pohoda si ni bil na jasnem. Zanj sta obstojali samo dve možnosti: ali se zgodi vse v tistem sporazumu s c. in kr. vlado ali pa proti njeni volji. V zadnjem slučaju bi se moral povelju pokoriti, da bi zgodovine Poljske ne omadeževal s sramoto. — Za majorjem Zagorskim je bil zaslišan njegov adjutant poročnik Ladislav Kroguški. Rekel je, da mu o kakem nameravanem prehodu poljske legije v tabor Musnickega ni bilo nič znanega; vse dotične priprave so nosile znamenje demonstracije proti mirovni pogodbi z Ukrajino. On je izvršil samo povelje svojega poveljnika.

Avstrijska armada pod Hindenburgovim poveljstvom. »Kölnische Zeitung« piše: »Pod naslovom »Kje je Avstrija« prinaša »Berliner Tagblatt« članek, v katerem ostro in strupeno napada avstrijsko armado. Izvajanja so napačna. Kakor znano, je Avstrija-Ogrska oddala svojo armado pod vrhovno poveljstvo Hindenburga. Centralne države imajo v vojaškem oziru eno voljo. Kar se godi v Franciji ali v Belgiji in kar se ne godi v Italiji, to je vse dobro premišljeno.«

Tirolske stvari. V zadevi spora med bolcanskim županom dr. Perathonerjem in tirolskim namestnikom grofom Meranom se je poslanec Kraft vnovi oglašil pri ministrskem predsedniku in opozoril na žalostne razmere v prehrani Tirolske. Zahteval je tudi, da se uredi begunsko vprašanje in posebne razmere na italijansko ubeglih laških Tirolcev.

Neodvisni socialisti proti Scheidemannu. Frakcija neodvisnih socialistov v nemškem državnem zboru je enoglasno oddala svoje glasove centrumovemu voditelju Fehrenbachu; enoglasno je pa glasovala proti socialistu Scheidemannu, češ da je le ta socialistično stvar izdal ter se opetovano obnašal nepošteno in neodkritosrečno.

Demisija bolgarske vlade. Bolgarski ministrski predsednik dr. Radoslavov je izročil 15. t. m. zvečer kralju demisijo kabineta. Vlada je sprejel demisijo in naročil ministrom, naj vodijo posle, dokler ne bo imenovana nova vlada.

Angleška in papež. V angleški zbornici je lord Stanmore odgovarjal na neko interpelacijo in dejal: Interpelant očitno misli, da je vlada v zadevi papeževе note pokazala premalo spoštovanja in uljudnosti. Vladi kaj takega ni prišlo niti na misel. Nota je prejeta prve dni avgusta in malo dni pozneje je bil papežu podan odgovor, ki pravi, da je vlada predlog Nj. Svetlosti sprejela z odkritosrčnim priznanjem dobrohotnih namenov, ki ga prešinjajo. Nekaj dni pozneje, 29. avgusta, je poslal Wilson podoben odgovor na noto. Britska vlada se je identificirala s tem odgovorom in odločila, da bi bilo brez pomena odgovoru še kaj dodati. Nota je bila takrat objavljena. Glede na tajno pogodbo s Francosko, Rusijo in Italijo, v kateri je točka, ki zabranjuje papežu zastopstvo na mirovni konferenci, je Stanmore dejal, da je bilo v tem oziru čisto pametno, da so krenili na to pot. Papež je v istem položaju kakor vladar kake nevtralne države, katere zastopnikov ne bi v nobenem slučaju pustili na mirovno konferenco brez pritrditve vseh vojskujočih se držav.

Meščansko časopisje v Moskvi ustavljeno. Petrograjska agentura poroča: V zvezi s proglasitvijo vojnega stanja v Moskvi je ustavil ljudski komisar za vsko vse meščanske časopise.

Delna mobilizacija v Rusiji. Svet ljudskih komisarjev je odredil mobilizacijo letnikov 1893. do 1896. v gubernijah Sinebirska, Saratov, Samara, Ufa, Orenburg, Jekaterinoslav, Tobolsk, Tomsk, Ukštaj, Altaj, Turčaj, Akmolinsk, Semipalatsinsk, in kozakiški ozemelj v Sibiriji in Orenburgu. Delno mobilizacijo izvede ljudski vojni komisar Trockij.

Dnevne novice.

Ljubno. Občinski odbor občine Ljubno je v svoji seji dne 10. t. m. imenoval presvitlega kneza in škofa dr. Ant. Bon. Jegliča vsled obilnih zaslug za narod, državo in cerkev tekom njegovega dvajsetletnega delovanja za častnega občana.

Promocija. Promoviral je na vseučilišču v Krakovu doktorjem prava absolut dunajskega vseučilišča, član dunajskega poljskega kat. akad. društva »Polonia«, Stanislaw Koneczny. Promoviranec je sin dr. Feliksa Konecznega, urednika revije »Świat Słowiański« in znan v slovenskih krogih.

Dr. Krekova akademija na Rakeku v nedeljo, dne 16. t. m. je izpadla nad vse pričakovanje. Dvorana Slov. kat. izo-

brazevalnega društva je bila prenapolnjena. Mnogo ljudi je moralo oditi, ker ni bilo prostora. — Vse točke so bile izvajane skrbno in precizno. Igralke in igralci so se skazali prave mojstre. Da so pevci želi toliko aplavza, gre prevesem zaluga gospej Lavricevi. Tudi gmotni uspeh priveditve je popolnoma zadovoljiv. Izkupček je namenjen dr. Krekovemu domu in slovenskim oslepelim vojakom.

— **Iz Komende.** Povodom dvajsetletnice škofovanja dr. Anton Bonaventura Jegliča, je priredilo izobraževalno društvo v Komendi slavnost. Spored je obsegal: Deklamacijo, Vzormožu, slavnostni govor, Pri Vas, med Vami sem, ves Vaš, in dr. Krekovo igrano »Om vojski«. Pred okrašeno sliko Prezvišenega je predložil č. g. kaplan Janez Črnivec njegovo življenje, njegov trud in njegovo delo. Pozival je govornik, naj molimo za svojega nadpastirja, in želel, naj ga Bog ohrani do skrajnosti človeških mej. Komendskim razmeram prikrojena dr. Krekova igra je prav dobro uspela. Dvorana je bila napolnjena.

— **Naša izobraževalna organizacija.** Ali bi ne bilo prav, da se poživi življenje v naših izobraževalnih društvih? Imamo jih, ki prav lepo delujejo, a veliko jih je tudi takih, ki so med vojsko popolnoma zaspala in ki spe še danes ne spanje pravičnega, ampak spanje komodnosti. Izgovarjanje na vojsko čisto nič ne drži, ker veliko izobraževalnih društev prav pridno deluje. Tudi »Orel« naj razpne svoja krila in naj organizira naraščaj, ki je bolj potreben zaščite in izobrazbe, kot kdajkoli poprej.

— **Občni zbor jugoslovanske strokovne zveze skupina Sava-Jesenice** je zboroval v nedeljo, dne 16. junija 1918 v Delavskem domu na Jesenicah. Udeležila sta se ga načelnik gorenjskega okrožja J. S. Z. urednik Komljanec in od načelstva J. S. Z. urednik Mosker. Na obnem zboru se je izvolil sledeči odbor: predsednik Ivan Korošec, podpredsednik Jožef Markež, tajnik Maks Zen, blagajničarka Amalija Bernard, odborniki: Janez Krivic, Anton Torkar, Peter Arnez; nadzornika sta Alfonz Oblak in Franc Bertonec.

— **Na Golico** so poletili v nedeljo, dne 16. junija 1918 člani skupin J. S. Z. v Kranju in Strazišču. Izleta se je udeležilo 32 članov. Po obnem zboru skupine J. S. Z. na Savi je pohitelo tudi nekaj jeseniških delavcev za svojimi sodelavci in somišljeniki na Golico.

— **Za visokošolce.** 15. t. m. sta se oglasila pri ministrskem predsedniku poslanca dr. Sylvester in dr. Waldner in sta predložila želje slušateljev na visokih šolah. V prvi vrsti naj bi akademične oblasti šle na roko tistim slušateljem, za katere se je vpeljal 12tedenski vpisni dopust; opustile naj bi se vse formalitete ovire. Pri izpiti naj se polaga glavna važnost na predelavo tvarine, ne pa na delo spomina. Ministrski predsednik je obljubil, da bo glede izraženih želj takoj stopil v stik z naučnim ministrom. — 14. t. m. se je vršila na Dunaju rektorska konferenca, katere so se udeležili rektorji vseh avstrijskih tehničnih visokih šol. Predvsem so razpravljali o obstoječih študijskih olajšavah in dopustih tehnikov, ki so v vojni službi ter sklenili na merodajnih mestih predložiti primerne pobude in predloge.

— **Na Brezovici** je umrl dne 13. junija 1918 Janez Slana. Bil je 40 let pomočnik pri zvonjenju v župni cerkvi. V vojski sta mu padla dva sinova, Ivan in Leopold.

— **Oprostitev zaposlencev pri parnih in motornih orali.** C. kr. poljedelsko ministrstvo je dovolilo, da vojaške službe oproščeni zaposlenci pri parnih in motornih orali ostanejo do 31. julija 1918 na svojih mestih. Prošnje za podaljšanje oprostitve čez ta rok je do 20. junija vložiti pri političnih oblastvih.

— **Zrtev vojske.** Koroško Belo na Gorenjskem so zažgale lani laške bombe. Zgorelo je do 45 hiš. Koroška Bela je še zdaj — groblja. Ljudje bivajo v kletih. Podpre je dala država 144.000 K, zavarovalnice niso plačale ničesar; zdaj pa zdaj! 1000 kosov opeke stane 160 K, pred vojsko pa 30 do 36 K. Delavcev in zidarjev ni. Vsekakor mora za Koroško Belo država več storiti, kot je storila.

— **Skrb za mladino.** V Stari Oselici ste dve šoli — prazni. Po zimi je zmanjkovalo drv, akoravno smo v gozdih, da je bilo pri peči komaj 6 do 8, največ 10 stopinj, dalje so otroci trepetali mraza na Trebiji, tako da jih stariši niso pustili v šolo. V Stari Oselici šole sploh ni bilo radi krajevnih razmer. Od 1. maja pa sploh šole ni, ker ni učitelja. Učiteljica je odšla na drugo službo, učitelj je prišel domov kot drugi vojak na kratak dopust in ko je pogledal v šolo, da bi začel učiti, je bil telegrafično poklican nazaj k vojakom. Tako ima v najbolj pripravnem času za šolo okoli 200 otrok že poldrugi mesec počitnice. Veliko jih je, ki imajo samo to opravilo, da se potepajo okoli in — temu se pravi »Skrb za mladino«.

— **Akad. društvo slov. veterinarjev na Dunaju** haznanja, da je zopet začelo po štiriletnem odmoru z rednim delovanjem. Društvo šteje 22 članov, ki so tu kot vo-

jaki na študijskem dopustu. Na zadnjem obnem zboru dne 6. junija je društvo sklenilo takoj podpisati vsoto 500 kron za slovensko narodno gledališče v Ljubljani. Drugih 500 kron pa namerava društvo do jeseni zbrati in podariti za slovensko šolo v Mariboru. Da se čim prej odpošlje kamen za šolsko zgradbo, prosi odbor vse nekdanje člane in starešine, da nam s prispevki pripomorejo k sklepu. Darila naj se pošiljajo na društveni naslov: Dunaj III., živinozdravniška visoka šola. Za odbor: Mihevc, t. č. predsednik.

— **Lovska dražba.** Dne 28. junija ob 10. uri dopoldne se bodo dali pri podpisnem glavarstvu soba št. 3 za petletno dobo v zakup lovi občin št. Jošt, Pijava gorica, Studenec-Ig in Liplene po vrsti kakor so našteje. Zakupni pogoji se morejo tuuradno vpogledati. — C. kr. okrajno glavarstvo Ljubljana, dne 12. junija 1918.

— **Suša na švedskem.** Iz Stockholma poročajo listi, da preti suša uničiti žetev. Položaj je bolj nevaren kakor pa v slabem letu 1868.

— **Zdravniški honorarji v Gradcu** se povišajo s 1. julijem za navadno ordinacijo od 5 na 6 kron, za poset podnevi od 7 na 10 kron.

— **Poštni promet med Avstrijo, Livonskim in Estonskim.** Razven krajev, ki so bili že naznanjeni, so se ustanovili poštne uradi v krajih Baltischport, Hapsel, Lemsal, Narwa, Pernau, Weissenstein na Estonskem, Verro in Wesenberg (Estonsko). Ti uradi posredujejo poštne promet tudi z Avstrijo.

— **»Südslavischer Lloyd«**, polumesečnik, prične izdajati uredništvo »Hrvatskega ekonomista« v Zagrebu. Naročnina znaša 24 kron.

— **Drage vžigalice.** V št. Vidu nad Ljubljano se prodajajo vžigalice po 22 vinarjev. Dobro bi bilo, ko bi se gotove oblasti tudi za to malo pobrigale.

— **Za slovensko šolo v Mariboru** je na godovni dan (13. t. m.) Besenčanovega strica zbrala vesela mala družba na »Fidru« v Kranju 200 K.

— **Umrli** je v Krešču (Bosna) v 54. letu Stanleyev tovariš v Preiskovanju Konga in pozneje prijatelj podkralja Konga Hrvat Dragotin pl. Lerman.

— **Razdelitev letošnjega žita na Ogrskem.** Iz Budimpešte poročajo: Naredba o razdelitvi letošnjega žitnega pridelka bo obsegala naslednje določbe: Vsak nad 15-letni kmetijski delavec ali delavka dobi na mesec po 15 kg moke, delavci po 15 leti, ki ne opravljajo redno kmetijskega dela, dalje svoji kmetijski delavci dobe po 12 kg moke na glavo in mesec. Ako bo letina dovoljevala, dobe kmetijski delavci in njih svoji še poseben navržek. Za vse druge osebe se določi po 240 gramov moke na dan in glavo. Koliko bo znašal navržek za rudarje in industrijske delavce, se določi kasneje.

— **Mesto venca** na krsto pokojnega Alb. Kette je darovala gospa Uršula Souvan iz Ljubljane 20 K za reveže na Bledu.

Dolžnost,

najbolj neizprosna vseh zapovedi pa tudi

preizkusni kamen vrednosti ljudstva

zahteva zapovedljivo, da
podpiše vsak Avstrijec

8.vojno posojilo

Ljubljanske novice.

Iz Ljubljanske cenzura pregleduje zopet pisma. Danes smo prejeli pismo, iz katerega je razvidno, da ljubljanska policija pregleduje zopet pisma, naslovljena na naše uredništvo.

Iz Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo priredi v nedeljo ob 9. dopoldne na Rožniku sv. mašo s pridigo.

Iz Osebnost. Državni živinozdravniški nadzornik Alojzij Pavlin je imenovan za višjega živinozdravniškega nadzornika.

Iz Odvetniško pisarno pokojnega dr. Frančiška Pavletiča je prevzel vsled sklepa odvetniške zbornice in želje pokojnikove rodbine odvetnik dr. Dragotin Treo v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 7 (pisarniški prostori dr. K. Trillerja).

Iz Spored II. javne produkcije gojenec »Glasbene Matice« v torek, 18. junija, zvečer ob pol 8. uri: 1. a) Emil Ada-

mič: Spominski list, op. 2, št. 4; b) Srečko Albini: Arlekinada I. Klavir gđč. Marija Gabrič, VI. razred. 2. a) Fran Gerbič: Mazurka, op. 42, št. 1; b) Ed. Schütt: Rococo, op. 17, št. 3. Klavir gđč. Rozarija Skerbinč, VI. 3. Fran S. Vilhar: O, zakaj si se mi vdala. Pesem. Poje g. Pavel Debevec, I. 4. Ch. Dancla: Petite Andante et Rondeau. Gosli gđč. Flora Zarnik, V. 5. Anton Dvořák: Dva valčka. Klavir gđč. Marija Jurman, VI. 7. Verdi: Spev iz opere »Traviata«. Poje gđč. Marija Pirh, IV. 7. Zdenko Fibich: Sonatina. Gosli gđč. Emilia Poženel, VI. 8. a) Edvard Grieg: Primula veris; b) Fran Gerbič: Pojdem na prejo. Posmi poje g. Pavel Debevec, I. 9. Meyerbeer: Spev paža iz opere »Hugnoti«. Poje gđč. Marija Pirh, IV. 10. Ant. Dvořák: Slovanski ples. Četveroročno igrata gđč. Helena Potočnik, VI. in gosp. Franc Potočnik, VI. 11. C. M. Weber: Dvospev iz opere »Čarostrelec«. Pojeta gđč. Mila Počivalnik VI. in gđč. Marija Pirh, IV. — Šola pod točko 1. gđč. Marte Dolejšev; pod točko 2. gđč. Klotilde Praprotnikove; pod točko 4. g. Josipa Vedra; pod točko 7. gđč. Stanislave Hajkove; pod točko 5. gđč. Jare Chlumecke; pod točko 10. g. Josipa Pavčiča; pod točko 3., 6., 8., 9. in 11. g. Mateja Hubada.

Iz Kongregacija gospodov v Marjanišču. V petek, dne 21. junija, ob 8. uri zvečer bo sodalni večer v restavraciji »Unio-nak«. Želi se polnoštevilna udeležba.

Iz Smrtne kosa. Včeraj dne 16. t. m. je umrl g. Ivan Vagaja, c. kr. poštni nadkontrolor v p. Pogreb bo jutri v torek popoldne ob 4. uri. Sveti mu večna luč.

Iz Na c. kr. državnih višjih realnih v Ljubljani se bo vršilo vpisovanje učencev v prvi razred za šolsko leto 1918/19 dne 23. junija (v nedeljo) ob 8. uri zjutraj v konferenčni sobi tega zavoda. Prosilci za sprejem naj pridejo v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov. K zglasenju naj prinese sabo rojstni (krstni) list, frekventacijsko spričevalo z ljudske šole, ki so jo nazadnje obiskovali in 2 redno izpolnjena stanovska izkaza. Golice za stanovski izkaz se dobe v ravnateljski pisarni. Sprejemna taksa znaša 7 K 20 vin. Sprejemni izpiti se bodo vršili 28. in 29. julija zjutraj ob 8. uri.

Iz Na tukajšnjih utrakvističnih gimnazijah se bo vršilo vpisovanje v prvi razred v nedeljo, dne 30. junija t. l., od 8. do 12. ure dopoldne, sprejemne izkušnje pa bodo v ponedeljek, dne 1. julija, od 9. ure naprej. K vpisovanju je prinesiti zadnje ljudskošolsko (obiskovalno) izpričevalo in rojstni (krstni) list; pristojbine znašajo 7 K 60 vin. — Prva državna gimnazija je v Tomanovi ulici, druga pa sedaj tudi v lastnem posloju na Poljanah v Strossmayerjevi ulici. — Sprejemali se bodo učenci tudi v jeseni. — Natančnejša pojasnila, tudi glede morebitne izpremembe učnega načrta in pripadnosti učencev prvi in drugi gimnaziji, dajeta ravnateljstvu.

Za invalidski dom v Belokrajini je nabrala gđč. Jerica Pirnat 128 kron.

Iz Letoviščarji, ki nameravajo priti na letovišče v Ljubljano se opozarjajo, da ne dobe za časa svojega bivanja v Ljubljani nobenih živil od ljubljanske aprovizacije in tudi ne izkaznic za živila. Kdor hoče priti na letovišče v Ljubljano, mora prinesiti živila seboj, ali pa naj prejema še v naprej živila na svojem prejšnjem stalnem bivališču ter si jih da vpošiljati v Ljubljano. Radi pomanjkanja živil mestna aprovizacija ne more sprejeti nikakih letoviščarjev na prehrano. To se sporoča zainteresentom v smislu razpisa c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 3. aprila 1918. I. štev. 42.208.

Iz Posojilo, dano posestnikom barskih zemljišč za osuševalna dela, se začne letos vračati, kakor predpisuje § 3. zakona z dne 1. avgusta 1905 dež. zak. št. 16. Tozadevni v smislu § 4 navedenega zakona od glavnega odbora za obdelovanje barja sestavljeni razdelbeni izkazi so v smislu § 5. tega zakona osem dni pri županstvu na javni vpogled razgrnjeni. Morebitne pritožbe proti vpisu v razdelbeni izkaz ali proti visokosti odmerjenih donoskov je podati deželnemu odboru v 14 dneh po preteku prej označenega osemnedevnega roka. Pritožbe je vložiti pri mestnem magistratu.

Iz Naša obleka. Iz uradniških krogov se nam piše: Uradništvo in drugi nastavljeni so dobili zadnje čase blago za obleko. Cena je bila za meter 22 do 30 K, tudi slabo ni. A da čutimo dobroto vojne dobe in njenih spekulacij, so nam razdeljevali samo suknjo, podlage pa ne. In podlage se ne dobi, če jo pa dobiš, te stane meter 100 do 180 K. Ti uradnik in državni nastavljenec pa vzdrži, če hodiš strgan ali zakrpan okoli, ti pa grozi disciplinarna prijetnost.

Iz Izletniki nabrali za Krekov spomenik znesek 18 K 14 vin.

Iz Najden utopljenec. V soboto popoldne so našli v Rakovniškem bajerju utopljenega oženjenega hišnika iz Wolfve ulice št. 12 Filipa Dereanija, rojenega ter pristojnega v št. Vid pri Zatični. Ker je bil oblečen, je vsekakor domnevati, da je šel sam v vodo, sosebno, ker ni bilo opaziti nobenih znakov kakega nasilstva. Ne-

srečnej je odšel že v torek od doma in se mu je menda bil toliko omračil um, da si je končal življenje. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Iz Odkladijanje smeti in drugih odpadkov ob nabrežjih Ljubljane. Občinstvo se opozarja, da na Sv. Petra in na Poljanskem nasipu ob Ljubljaničinah brežinah ne odkladi smeti, pepela in raznih drugih odpadkov, ker to ovira regulacijo brežin. Tudi je nakupičevanje takih predmetov ob nabrežjih tako iz estetičnih, kakor tudi iz sanitarnih ozirov nedopustno. Prestopki te prepovedi se kaznujejo po cesarski naredbi z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, z denarno kaznijo do 200 K ali z zaporom do 14 dni.

Iz Ljubljanska aprovizacija in njena skrb za noseče in doječe matere. Pišejo nam: Človek bi mislil, da se bo sedaj, ko rod izumira v vojski, vendar polagala važnost na nov rod, kateri naj bi bil zdrav in krepak. Toda kako naj doječa mati vzgoji krepkega in zdravega otroka, če jo pitajo le z ovsenim rižem. Zakuhati ga more le na kropu, ker močne juhe ni, enako ni mleka, ne masti. Še dobro pripravljen ni za nič, kaj šele na kropu zakuhan! Naj bi se vendar malo bolj skrbelo za take matere ter bi jim mesto ovsenega riža dali jajce testenin, malo več moke, sira ali kaj drugega tečnega.

Iz K. društvu za varstvo vajencev so pristopili in darovali: msgr. dr. E. Lampe 10 K; Fil. Terčelj, kaplan, 10 K; dr. I. Svetina, prof. v p., 5 K; C. Milavec, novomastnik, 5 K. Bog povrni!

Štajerske novice.

š Koncert v Mariboru. Dramatično društvo naznanja, da uprizori prvi koncert v letošnji sezoni v nedeljo, 23. junija 1918, točno ob pol 5. uri popoldne v gostilniških prostorih Narodnega doma. Med koncertom bodo mize odstranjene in v vestibulub bodo prvi sedeži, v veliki gostilniški sobi deloma drugi sedeži, deloma stojišča. Prvi sedeži veljajo 3 K, drugi 2 K, stojišča pa 1 K. Nastopil bo 70 oseb broječ mešan zbor, naš priljubljeni kvartet in ženski solo-duet. Res umetniški značaj pa bo dal koncertu mojster na gosli, g. Fr. Serajnik, ki je prevzel precejšnji del programa.

š Proti sklicanju državnega zbora. V zadnji seji graškega mestnega sveta (dne 13. t. m.) je socialni demokrat Lindner predlagal, naj se vlada pozove, da skliče takoj parlament in sklene odločen protest proti vladanju na podlagi § 14. Nemški nacionalne Pichler pa je stavil protipredlog, ki zahteva razpust poslanske zbornice in takojšen razpis novih volitev. Slednji predlog je bil sprejet z glasovi nacionalcev.

š Gradec brez češenj. Graški listi se pritožujejo, da ni na graških trgih nič češenj. Za graški trg je določena vodilna cena 2 K 40 vin. do 3 krone za kilogram. V okolici pa kupujejo dunajski prekupci češnje po 3 krone kg na drevesu. Poleg tega posebej za trganje, vožnjo do kolo-dvora itd., da pridejo češnje na 4 do 5 K za kilogram.

š Nezaslišane cene. Dunajska »Zeit« poroča iz Mödlinga, da so tam dosegle cene živil že naravnost blazno višino. Dopisnik pravi: »Kot zgled naj navedem, da je maslo že doseglo ceno 70 kron za kilogram. V okolici so trgovine, ki prodajajo očitno vsa mogoča živila po nezaslišanih cenah. Moko po 20 K kg, mast po 100 K kg itd. Najbolj zanimivo pri tem pa je, da se govori, da plačujejo te trgovine posebni vojni davek in zato lahko prodajajo kar in kakor hočejo. Ljudstvo pravi, en tucat teh oderuhov obesiti, pa bo hitro boljše.«

š Vpisovanje na ženskem učiteljsku šolskih sester v Mariboru. Na cesarja Franca Jožefa I. jubilejnim učiteljsku šolskih sester v Mariboru je vpisovanje za I. letnik šolskega leta 1918/19 v četrtek, dne 27. junija ob 8. do 10. ure dopoldne. Sprejemni izpit se začne istega dne ob 10. uri dopoldne.

š Brežice. Čitalnica v Brežicah priredi 7. julija t. l. koncert v dvorani Narodnega doma, nakar se s tem Posavčane že vnaprej opozarja. Sodeloval bo odlični oktet ljubljanskih pevcev in pa dva znana solista (tenor in bariton) pod vodstvom g. pevovodja Zorka Prelovca. Natančnejši spored objavimo pravočasno.

š Promet z nahrbtniki na Štajerskem. Deželni gospodarski urad graškega namestništva je izdal podrejenim oblastnjam odlok, v katerem je rečeno: V zadnjem času se množe pritožbe posameznih oseb in celih korporacij proti premalen-kostnemu postopanju organov, ki jim je podrejeno pregledovanje prometa z živil. Zdi se, da se ti mnogo preveč bavijo z oviranjem samopreskrbe, ki se mora voditi z ozirom na sedanje prehranjevalne težkoče. Tem nadzorovalnim organom se ima strogo naložiti, da mora vse njih delovanje veljati preganjanju navijanja cen, povzročujoči tihotapski trgovini in poklicnemu grabljenju živil, da pa ne smejo ovirati samooskrbe, ki se vrši potom nakup-

ali zamenjave v nahrbtnikih. Nahrtniki se splošno nimajo pregledovati, ker, kar kdo nosi v nahrtniku, se ima smatrati za »malenkostno«. Le ako je upravičena sumnja, da se gre za tihotapsko trgovino ali pokljeno grabljenje, naj kontrolni organi nastopijo, n. pr. ako se gotove osebe prikažejo skoro vsak dan z nahrtnikom, ako deluje več oseb skupaj, ali se neke vrste blago nakupi v veliki množini.

š Kralj. bolgarska operna in koncertna pevka. V graškem orkestru je nastopila pred par dnevi »kralj. bolgarska operna in koncertna pevka« Ariteta Hypyusova, pri čemur je prišlo do zelo burnih prizorov. Navzoči Bolgari so nastopili proti pevki, del ostalih udeležencev, ki niso poznali vzroka bolgarskega nastopa, se je zavzel za pevko in končno je morala nastopiti policija. V Gradcu bivajoči Bolgari izjavljajo sedaj v graških listih, da umetnost navedene pevke nikakor ni na višini bolgarske umetnosti, da ona gotovo ni nikakoli kralj. bolgarska operna in koncertna pevka, in da govori tudi zelo slabo bolgarski.

š Kitajski vojni ujetniki. V Bruck ob Muri je prišlo 50 kitajskih vojnih ujetnikov. Zaposleni so pri neki gradbeni tvrdki, Poleg Rusov, Rumunov, Srbov, Italijanov in Francozov imamo torej sedaj tudi še Kitajce.

Primorske novice.

p K smrti g. dr. Franceta Pavletiča nam še pišejo: V najlepši dobi 52 let je padel mož, katerega je moral visoko čislati vsak, kdor ga je poznal. Dr. Franc Pavletič, rodom iz Podgore pri Gorici, je prišel v Gorico k sodnim obravnavam. Za par dni se je ločil od svoje družine v Ljubljani, hotel potem zopet pohiteti med nje, ki jih je tako ljubil. A sredi dela, da leč od svojih domačih je naglo zatisnil svoje oči, ne da bi jih več videl. Na poti mu je v Gorici hipoma postalo slabo, zadela ga je kap na možgane, ne da bi vedel, kaj je z njim. G. nadzornik Sivec, ki ga je našel v tej slabosti, ga je spemil v kavarno »Corso«, kamor je bil takoj pozvan dr. Breclj. Od tam so ga odpeljali na njegovo stanovanje, kjer pa ni dolgo ostal, ker se mu je njegovo stanje poslabšalo. Odpravili so ga v vojaško bolnišnico, kjer se ni več zavedel in je že drugi dan, to je v ponedeljek 10. t. m. preminul. Tri leta v begunstvu živeč, je umrl na zemlji domači, kjer je našel tudi svoj grob. — Umrl je mož, cel mož, plemenit, visoko izobražen mož, odkritega katoliškega mišljenja in življenja, ljubeč in skrben oče, priden in neumoren delavec, ki si je s svojim finim nastopom in dobroto takoj osvojil srce vsakega, ki je prišel z njim v dotiko. Težko in trnjevo pot je prehodil v življenju; že se je zdelo, da mu napoči lepša bodočnost, ko ga je vojska pregnala iz domovine in mu prečrtala njegove račune. Še je upal, da učaka lepše čase v svoji domovini, a ta mu nagloma ni dala nič drugega kot hladan grob. Zapušča zvesto tovarišico v življenju in 7 otrok. — Njegovega pogreba 12. t. m. ob 10. dopoldne se je udeležilo vse, kar je danes v Gorici. Knezo nadškof, duhovščina in redovi, glavar in zastopniki vseh uradov in oblasti so poleg lepega števila znancev in častilcev spremili blagega pokojnika k zadnjemu počitku na pokopališče pri kapucinski cerkvi. Tam čaka vstajenja mož, ki mu ostane v ožji in širši domovini ohranjen najlepší spomin! Zlata duša, počivaj v miru!

p Društvo »Dobrodelnost« v Trstu. »Edinost« poroča: Med tržaškimi Slovenci se je že izza par let, odkar imamo svetovno vojno pojavljala želja, da bi se na humanitarnem polju združili kolikor mogoče vsi oni, ki so dobre volje. Tako je bil pred nekaj tedni na poziv naših domoljubov sestavljen odbor za prepotrebno društvo »Dobrodelnost«. Tu se ne spuščamo podrobneje v razvoj tega plemenitega društva, ki more koristno in blagodejno delovati na vse strani, poudarjamo vendar, da se je včeraj v sobani škofijske palače vršil ustanovni občni zbor, ki ima namen osnovati sirotišče za našo dečo. Plemenitemu vabilu so se odzvali drage volje iz mesta, iz spodnje, gornje okolice in od drugod; zlasti pa naše požrtvovalne gospe in gospodične, da se udeležujejo na polju ljubezni do bližnjega — do sirot. Zbranih je bilo kakih 40 članov iz vseh slojev, katere je presvetli g. škof prijazno pozdravil ter razložil korist in potrebo ustanovitve sirotišča. Z veseljem se je vzelo na znanje, da se v mestu samem osnuje tako sirotišče, ki naj postane skupno zbirališče sirot in kraj njihove duševne in telesne vzgoje. Društvena pravila so od c. kr. namestništva že odobrena. Po izvolitvi odbora so se vsi navzoči vpisali kot člani v »Dobrodelnost« ter se navduševali za skrajno potrebno in plemenito ustanovo. Odbor — vzklicno izvoljen — je sledeče sestavljen: Predsednik dr. Rybář; pred. namestnik kanonik Slavec; tajnik Tavcar; učiti; taj. namest. Anica Čokova; učiti; blagajnik Ferjančič, ravnatelj Ljudske posojilnice in hranilnice; blag. namestnik

Bandelj, žel. uradnik; odbornici dr. Slavikova in ga. Katern; odposlanca škofijskega ordinarijata dekan Zink in prodekan Šašelji. Od nas je odvisna srečnejša bodočnost naše deče, tekmuje, da ji pripravimo čim preje in čim prijetnejši dom; delo nam pa nebo blagoslovi!

p Hranilnica in posojilnica v Cerknem, reg. zadruga z neomejeno zavezo, vabi svoje člane na redni občni zbor za XXV. upravno leto 1917, ki se bo vršil v nedeljo dne 23. junija 1918 ob 2. uri popoldne v zadrugi pisarni (Gospodarski dom). Dnevni red: Po § 35. zadrugnih pravil. — Odbor.

Prosveta.

pr Seja Narodopisnega odseka »Slov. Matice« bo v torek, dne 18. t. m. ob šesti uri v društvenih prostorih.

pr Gledališka sezona v Ljubljani. Upravni odbor Slovenskega gledališkega konzorcija v Ljubljani je prejel sledeči odlok: Rešujoč Vašo vlogo z dne 25. aprila t. l. se obveščate, da je deželni odbor priredil temu, da traja gledališka sezona od 15. septembra do 15. maja. Istotako je deželni odbor prevzel plačevanje zavarovalnine za celo gledališko sezono. Od deželnega odbora kranjskega, v Ljubljani, dne 11. junija 1918. Za deželnega glavarja: dr. Lampe, l. r. — Gledališka sezona 1918-1919 se otvori torej dne 15. septembra t. l. ter bo trajala do 15. maja 1919.

pr Za slovensko narodno gledališče v Ljubljani. Na poziv Slovenskega gledališkega konzorcija, naj bi se začeli nabirati poleg podpisov gledaliških deležev tudi prostovoljni darovi za pokritje velikih ustanovnih stroškov, se je prvi odzval »Idrijski krajevni odbor«, ki je priredil dne 29. maja gledališko veselico in dne 30. maja še posebno zbiranje ter doposlal skupno vsoto 665 K 73 vin. Iz laškega Vidma so poslali naši fantje in naša dekleta majniški dar v znesku 1000 K. Iz štajerskega Lebringa so nam poslali Slovenci 200 K, odlični borilci za domovino (vojna pošta 136) so darovali 910 K. Sijajno se je izkazala Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu: poslala je 5500 K, posebna predstava zagrebskega zemaljskega kazališta je prinesla 3969 K. — Omenjamo pa nov ginljiv dokaz dejanske slovanske vzajemnosti, ki so ga podali praški realci-petošolci. Vrli mladeniči so nabrali med seboj po desetih in groših 60 K, češ da hočejo s tem dokazati svojo »nesebično ljubezen do jugoslovanskih bratov«. Tu vidimo zopet, kako živo se zanima celo češka mladina za kulturno gibanje med Slovenci ter ga skuša po svojih močeh podpirati. Iz Radovljice poročajo, da se je nabralo na Jesenicah, na Bledu, v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem in drugod deležev že nad 4200 kron ter da se darove zbira še posebej. Upamo torej, da bodo tudi ostali krajevni odbori posnemali te lepe zgled in nabrali kolikor možno največ deležev in pa darov za naše narodno gledališče v Ljubljani.

pr Zbor duhovne mladeži zagrebačke izdal je djelo dra Stjepana Zimmermanna: »Opća noetika ili Kritika subjektivističkih i idealističkih nazora o vrijednosti ljudske spoznaje.« Ovo je djelo primio i odobrio kao habilitacionu radnju profesorski zbor mudroslovnoga fakulteta zagrebačkoga sveučilišta. Budući da je djelo opsežno, to mu je i cijena 14 K (za bogoslovce i dake 10 K, ako odmah plate) primerjena današnjim prilikama. Naručuje se kod izdavača Zbora duhovne mladeži u Zagrebu (siemenšte).

Aprovizacija.

a Prodajalci moke se vabijo, da se zglašene zanesljivo v torek, 18. t. m., ob deveti uri v mestno posvetovalnico radi nakazila blaga.

a Petrolej za zavode, urade in oblasti. Zavodi, uradi in oblasti, ki so dosedaj dobivali petrolej pri mestnem magistratu na prejemnice, se vabijo, da se takoj zglašene v mestni posvetovalnici, ker se bode sicer nadaljno nakazovanje petroleja do 31. avgusta ustavilo.

a Petrolej za obrt itd. Obrtniki in druga podjetja, ki imajo do 31. avgusta še pravico do petroleja, se pozivljajo, da takoj pridejo v mestno posvetovalnico po vprašalne pole za petrolej — ker je treba pravilno izpolnjeno in potrjeno vprašalno polo predložiti v mestni posvetovalnici najkasneje do 25. junija 1918. Na poznejše vložene vprašalne pole se bode oziralo le v toliko, če bi preostalo še kaj petroleja v zalogi. Na nepravilno ali nepopolno izpolnjene vprašalne pole se sploh ne bode oziralo. Kdo mora prosilcu za petrolej potrditi vprašalno polo in kdo je sploh opravičen še do petroleja do 31. avgusta, je razvidno iz razglašene, ki je objavljen v tukajšnjih listih dne 15. junija 1918. Pripomni se, da petrolej za junij še ni došel. — Zasebne stranke nimajo do 31. avgusta sploh nikake pravice več do petroleja. Izvzete so le one stranke, ki so navedene v razglasu.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubilo se je v soboto na poti od Kranjske hranilnice čez Šelenburgovo ulico, Zvezdo, Gosposko ulico, Turjaški trg, Breg, Sv. Jakoba trg na Stari trg okrog 500 kron. Pošten najditelj naj vrne denar proti dobri nagradi v upravnistvo »Slovenca«.

Najden je ključ z napisom Lupa za orodje. Dobi se v Bohoričevi ulici št. 29.

»Franz-Josef« grenčica odpre zanesljivo, milo in naglo črevo in uredi prebavo, svobodno pretaknje krvi in zviša veselje do dela.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja med dolgo boleznijo in ob smrti naše nepozabne matere oziroma stare matere, gospe

Helene Hafner

kakor tudi za časteče spremstvo na poslednjem potu izrekamo vsem najpristranejšo zahvalo.

V Škofji Loki, 15. junija 1918.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Vsem, ki so nam v boleznijo, o smrti pri pogrebu in osmrtnici našega prebalega in nepozabnega soproga oziroma očeta, gospoda

dr. Frančiška Pavletiča

odvetnika l. t. d.

izkazali z besedo in dejanjem sočutje, se najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno pa velja naša hvaležnost knezu in nadškofu gorškemu, ki se je osebno udeležil pogreba, kakor tudi gg. od namestništva, od okrajnega glavarstva gorškega, gg. od državnega pravdnistva, sodnije in drugih uradov, poveljstvu rezervne bolnice, ravnateljstvu in primariju bolnice usmiljenih bratov, l. t. d., zlasti pa preč. duhovščini, svetni in regularni.

V Ljubljani, dne 17. junija 1918.

ZALUJOČI OSTALI.

Brez posebnega obvestila.

Potrti v neizmerni žalosti naznana vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je po sklepu Vsemogočnega nad nami naš predobri, iskrenoljubljeni soprog oziroma oče, stari oče, brat, svak in stric, gospod

Janez Vagaja

c. kr. poštni nadkontrolor v pokoju, član Marijine kongregacije, družbe sv. Vincencija itd.,

včeraj zjutraj ob pol 9. uri povsem udan v božjo voljo, previden s tolažili sv. vere, po kratki, mučni boleznijo v starosti 74. let zapustil sedanji pretni svet.

Pogreb nenadomestljivega ranikega se vrši jutri v torek, dne 18. junija t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na Resljevi cesti št. 3 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Bodi mu ohranjen blag spomin. Prosimo, spominjajte se ga v molitvi.

V Ljubljani, dne 17. junija 1918.

Antonija Vagaja roj. Verbaj, soproga. — Janez, Anton, Franc, Elizabeta in Marija, otroci. — Franc Vagaja, župnik, brat. — Vsi ostali sorodniki.

Priporočamo tvrdko

JOS. PETELINC-a
v Ljubljani.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev, njih posameznih delov, igel in olja, ter potrebščin za šivilje in drugega galanterijskega blaga.

Šivalni stroji raznih sistemov in oprem na razpolago, se garantirano staro blago.

Sv. Petra nasip št. 7 blizu frančiškanskega mostu, levo ob vodi, 3. hiša.

Proda se radi pomanjkanja prostora dobro ohranjen

lahak voz

(break) brez strehe za štiri oziroma šest oseb (brez kočijaža), primeren za enega ali dva konja. Cena po dogovoru. Vprašanja na upravo »Slovenca« pod »Break« 2068.

ISCAM občinskega tajnika
SLUŽBO

v večji občini. Izvežban sem v vsem, posebno vojaških poslih. Ponudbe na upravnistvo lista pod: »OBČINSKI TAJNIK« 2059.

PRIMA

ROSIČKI

kovaški premoč

oddaja takoj obrtnikom tvrdka

F. & A. Uher premoč Ljubljana, na debelo

SELENBURGOVA ULICA 4.

Dovoljenje glede dobave in množine preskrbi tvrdka sama. 2061

kuharico ISCEM za takojšnji nastop perfektno z dobrimi spričevali in večjo nemščino. — Nelly Noot, Javornik (Gorenjsko), grajsčina.

služkinja ISCE SE pridna in poštena 2057 proti dobri plači, 40—50 let stara, za domača dela. Naslov pove uprava lista pod št. 2057.

Slav. občinstvu naznanjam, da sem svojo ob stari cesti proti koločvoru stoječo

kamnoseško delavnico

opustil in se s svojo obrtjo preselil v svojo lastno hišo na Spodnjem trgu št. 60, kjer imam tudi zalogo spomenikov in grobnih okvirov. — Za blagohotna naročila se toplo priporočam. **ALOJZIJ FINZGAR,** 2058 kamnosek, Škofja Loka št. 60.

Ne zametujte denarja!

Ne kvarite oblek

z raznimi vojnimi barvami!

Nudim Vam edino zajamčeno dobro, trpežno in blagu neškodljivo

barvo za obleke

iz najstarejše in največje tovarne za barve. Na stotine priznanih pisem vsakemu ne razpolaga.

Razpošiljam samo I. vrste

v sledečih barvah: črna, modra, temno zelena, rdeča, temno rdeča, vijoličasta, siva, rujava in rumena. — Da se napravi temno modra, se da polovico črne, polovico modre.

Na zahtevo slovensko navodilo.

100 zavojev 50 kron.

500 zavojev po 45 kron za 100 zavojev.

1000 zavojev po 40 kron za 100 zavojev.

Poštne prosto pošilja 1921

Rudolf Cofič
Urhnika

Z. 296/Pr.

Razglas.

LOTERIJSKA NABIRALNICA

(kolektura) za Trst-Gradec-Linc št. 2-62-1911, dosedaj v

Lingarjevi oziroma Medarski ulici,

se podeli potom natečaja provizorično ter se morajo vložiti ponudbe najkasneje do 15. julija 1918 ob 12. uri popoldne pri c. kr. loterijskem uradu v Gradcu. — Konkurenčni oglaš objavljajo se pri magistratu v Ljubljani ter pri c. kr. loterijskem uradu v Gradcu. Ponudbe je treba napraviti v smislu c. kr. fin. min. naredbe z dne 11. avgusta 1862, št. 19.071-679 ter se dobivajo dotični ponudbeni vzorci pri c. kr. loterijskem uradu v Gradcu in pri vodstvu c. kr. okrajne fin. straže v Ljubljani, kjer se tudi lahko v pogleda v konkurenčni razglas in določbe glede pogojev.

C. kr. loterijski urad.

Gradec, 15. junija 1918.

V Gorici je naprodaj lepa

mala vila

enonadstropna z vrtom, jako lepa, zdrava lega, za prilično ceno 24.000 kron. Vila je pripravna za stanovanje. Ponudbe naj se pošiljajo na Calot, Gradec, Kaiser Josef-Platz 7.

NAZNANILO.

Cenjenim naročnikom naznanjam, da mi vsled pri družini nastale boleznijo ni mogoče zaganjanja mi dela hitro izvršiti, kakor tudi do preklica ne sprejemati novega dela.

SAJOVIC FRANC

čevlarski mojster

LJUBLJANA, hotel pri Maliču.

Korespondentinja

slovenskega in nemškega jezika zmožna, samostojna, z večletno prakso, dobi stalno mesto v Ljubljani. — Sprejme se tudi izurjena

blagajničarka

Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 2067.

Kupim dobro **molzno kožo**
Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2066.

ISCE 45.000 K posojila

na večje podjetje na prvo mesto. — Naslov pov upravnistvo »SLOVENCA« pod št. 2066.

VELETRGOVINA išče za tako

skladiščnika

Prvovrstne moči naj se ponudijo na upravnistvo teča lista pod »Skladiščnik« 2032

Darovi.

DAROV ZA DR. KREKOV SPOMENIK.
XVL izkaz. Od 29. aprila do 25. maja 1918.
(Konec.)

162 K: Nabrali med zavednimi občani fantje in dekleta iz Podbrda s klicem: Živel naš voditelj dr. Korošec in sodelavci naše Jugoslavije. — 150 K: V veselju družbi zbrani jugoslovanski in češki častniki (po »Jugoslovanu«). — 145 K: Mira Malenšek, učiteljica, Blagovica pri Lukovici (po »Jugoslovanu«). — 140.24 K: Fran Kosmina, Dekani (po »Slovenec«). Zbirka; darovali so: Fran Kosmina sam 50 K; Avg. Cendem nabrala med šolskimi otroki 10.24 K; A. Ivančič, Ernest Švara, Josip Valentič, Marija Furlanič in Metka Mahnič so dali po 10 K; Amalija Gregorič, družina Čedem, Ambrozij Rusjan in Jospina Janovski po 5 K; končno pet po 2 K. 140 K: Franjo Kotnik, nadrevident, Welš (zbirka). Po »Slovenec«. Obiljubljeno pismo nam ni prišlo v roke). — 137.10 K: Anton Štrus, Bohinjska Bistrica (po »Slovenec«. Zbrano o priliki podpisovanja za Jugoslovansko deklaracijo). — Po 130 K: Miro Srebotnjak, Lek-Weiz (zložili črnovojniki v Weizu). Pavel Zavadlal, v. kurat, črnovoj. pešpolk 27, vojna pošta 426 (darovali so vsoto vojakov tega polka). — 113 K: Tiškovna zadruga v Ljubljani. — 105.50 K: Hubert Močnik, učitelj, Dolenj. Trebuša, Goriško (zbirka po »Slovenec«). — Po 100 K: Dr. Gregorij Pečjak, profesor, Ljubljana; Slovenski in češki vojak et. baona 416, vojna pošta 531; Nabrano v gostilni Franca Prelesnika v Ratečah pri Škofji Loki (po »Jugoslovanu«). Obrtna kreditna zadruga v Ljubljani (po »Jugoslovanu«); Kmetijska hranilnica in posojilnica v Hudjužini (po istem); Janko Jovan, ravnatelj žitnega prometnega zavoda v Ljubljani (po istem). — 90 K: Darilo iz »Slov. Naroda« (»Sl. Narod« 15. maja 1918). — 70.40 K: Vesela družba navdušenih Jugoslovancev in Jugoslovanov na vinotoku pri gospe Antoniji Kuhar v Krški vasi (po »Jugoslovanu«). — 70 K: Franc Urbanc, praporščak, nabral pri slovenskih častnikih. — 63 K: Hranilnica in posojilnica v Horjulu. — 60 K: Priporoki Vladeta Rakovec z gospodično Pavlo Verbojso nabrano (po »Jugoslovanu«). — 56 kron: Ivan Slavac, poročnik, M. G. K. I. Schütz, 5. vojna pošta 211, prispevek nekakega oficirskega zbora (po »Slovenec«). — 51 K: Ivan Suhadolnik, Rakična nad Borovnico (zbrala na njegov predlog vesela družba v gostilni pri Logarju). — Po 50 K: Županstvo občine Dragomelj; Al. Lesar, kaplan, Stari trg pri Ložu (po »Slovenec«). Nabrano v družbi odličnih in zavednih Jugoslovancev o priliki pogreba Schollmayerjevega sina). — 49.75 K: Zbirka v gostilni Čirič, Gornja Radgona. — 43.40 K: Marijeta Mramor, Sv. Trojica pri Velikih Laščah (po »Slovenec«). Nabrala vesela družba dne 9. maja v gostilni pri sv. Trojici pri Velikih Laščah). — Po 40 K: Marija Petrič, Lipovec pri Ribnici; Družba v Trbovljah (po »Jugoslovanu«); Fr. Bajt, praporščak, pp. 130, 11. Feldk., vojna pošta 426 (po »Slovenec«); zbirka Slovenec pri 130. pešpolku; Jernej Hafner, vojni kurat, 26. gorska brigada, vojna pošta 220 (po »Slovenec«). — 38 kron: Darila, poslana po »Slov. Narodu« (»Slov. Narod« 27. aprila 1918). — 37.40 K: Uslužbenici železniške postaje Podnart-Kropa in proge Podnart-Kropa-Lesce (po »Slovenec«). — 33 K: Od vojne stotnije na vzhodu po A. M., vojna pošta 638 (po »Slovenec«). 30.10 K: Pri pogrebu vnetega Jugoslovana Joška Poženca darovala družba (po »Jugoslovanu«). Po 30 K: I. Maračič, nadkurat, Etap. G. Komp. Belluno, vojna pošta 494; v družbi nabral Ivan Kogovšek, Vrbovec pri Mozirju; Ivan Debevec, župnik, Budanje (po »Jugoslovanu«); Člani Čitalnice v Podragi mesto venca za umrlega Rih. Bratovža (po »Jugoslovanu«); županstvo in odborniki v Kresnicah. — 27 K: Matija Pitamic, Kobarič, Primorsko (nabral od družbe na dan poroke gosp. Ivana Sovdat iz Sužida). — 26 K: Vinko in Marija Zorc, Reka (po »Slovenec«). — Po 25 K: Zbirka gojencev prvega letnika moškega učiteljskega v Ljubljani (po »Jugoslovanu«); Ivan Vesenjak, profesor, Ljubljana. — Po 20 K: Županski urad Loke v Tuhijski dolini; Ivan Rebol, Suha pri Kranju (po »Slovenec«); Zbirka slovenskih invalidov v Ljubljani; Jakob Pavlovčič, župnik, Suhor pri Metliki. — Po 18 K: Begunci iz Prvačine v gostilni Franca Prelesnika v Ratečah pri Škofji Loki (po »Jugoslovanu«); Janko Kržič, poročnik, Lebrinj (po »Slovenec«); zložili so v Ofiziersmesse b. h. 2 nadpor. Habelach (Čeh) 10 K, štirje drugi po 2 K. — 10.20 K: Učenke, izstopivše iz ponavljalne šole trirazrednice v Boh. Srednji vasi. — Po 10 K: Štefan Suša, Hotinjavas pri Slivnici blizu Maribora; Dva neimenovana iz Savinske doline; Janez Čoš, Perovo pri Grosupljem (po »Jugoslovanu«); Ivan Avšar, Inomost (po »Jugoslovanu«); Strokovno društvo Kranjske stavbne družbe na Jesenicah (po istem); Štefan Breznik, Pliherk (po istem); Franc Kobal, železniški poduradnik, Opčine (po istem); Anica Kobal, prejšnjega soproga ravnatelja (po istem); Hiralnica sv. Jožefa v Ljubljani (po istem); Urban Horvat, Novomesto (zbirka dveh darovalcev); poštne osebe Ljubljana 4; Anton Zadkovič, Vele Mune (po »Slovenec«). — 8 K: Štefan Štekar, trgovec, Ajdovščina (po »Jugoslovanu«). — Po 5 K: Neimenovan (po »Jugoslovanu«); Radko Kobal, sinček žel. poduradnika, Opčine (po istem); Nadica Kobal, prejšnjega sestra (po istem); Marija Češarek, Nemškavas pri Ribnici; Anton Gerl, Budapešta (po »Slovenec«). — Nadalje eden po 4.50 K, trije po 4 K, eden 3 K, štirje po 2 K. Skupaj 15.417'96 K od preje 115.700'38 K

Dosedaj nabranega 131.118'34 K
Ljubljana, dne 25. maja 1918.
Odbor za dr. Krekov spomenik.

KDO izmed vračajočih se ujetnikov iz Rusije bi kaj vedel o Francetu Pogačniku? Pred vojno je delal na Savi v tvornici in je odšel takoj v početku vojne k vojakom. Služil je pri 4. domobr. pešp. Zadnje pismo je poslal 1. novembra 1917. Morebitni podatki naj se proti odškodnini pošljejo JOŽEFI POGAČNIK, Kamnagorica št. 57. Gorenjsko. 2030

Išče se poštena
begunska rodbina
(3 delavne moči) za manjše posestvo na Gorenjskem. — Kje pove upravništvo lista pod št. 2005.

Dragoceno arondirano, na Dolenjskem ležeče
posestvo
v izmeri več kot 130 oralov (sestojajo iz gozdov, njiv, travnikov in pašnikov) z

mlinom
drugimi poslopiji in enim posebnim vrednostnim objektom se proda.
Vpraša se pri Dr. Otonu Vallentschagu, odvetniku v Ljubljani, Franc-Jožefa cesta št. 5.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

SADIKI
ZELJA, OHROVTA, KOLERABE in KRMILNE
PESE, prave rdeče in rumene, se oddajo v večji množini. 2023
SEMENSKA TRGOVINA IN VRTNARSTVO
AL. KORSIKA,
Ljubljana, Bleiweisova cesta — Vrtača 3.
PRODA se, deloma tudi zamenja **2000 kg oglja**
kakor tudi
dvije plugov
kovanih glav. Več pove lastnik M. ŽUMER, Železniki, Gorenjsko. 2031

Razglas.

Naš letošnji redni občni zbor je podelil znesek treh tisoč kron

za obdaritev 60 dolgo službečih, k stanju naših vlagateljev spadajočih poslov in obrtniških pomočnikov (obrtinskih pomočnic)

z nagradami po 50 kron.

Za te nagrade morejo prositi one službeče osebe moškega in ženskega spola,

1. ki so posli v smislu poselskega reda ali obrtniški pomočniki (obrtinske pomočnice),
2. ki so služili ali še služijo najmanj deset let neprenehoma pri enem in istem delodajalcu,
3. ki so vsaj pet let vlagatelji našega zavoda.

Prosilci, ki doslej še niso bili obdarovani z nagrado, imajo prednost pred onimi, ki so v zadnjih treh letih prejeli nagrade.

Tisti, ki prosijo za kako tako nagrado, morajo nepretrgano službeno dobo dokazati s poselsko knjižico ali z izpričevalom svojega službo-dajalca ali na kak drug verodostojen način, n. pr. s potrdilom župniškega ali občinskega urada svojega službenega kraja. Začasni izstop iz službe zaradi bolezni ne velja kot prestanek službene dobe, ako je uslužbenec po ozdravljenju zopet vstopil v službo prejšnjega gospodarja.

Pripravnost k stanju naših vlagateljev se mora dokazati z navedbo številke vložne knjižice Kranjske hranilnice, ki se glasi na ime prosilčeve ali je vinkulirana na njegovo ime, ali pa na drug način, ki izključuje vsako zlorabo.

Za te nagrade se je
do 28. junija t. l.
pismeno ali ustno prijaviti tajništvo »Kranjske hranilnice«. Te prošnje se bodo rešile do konca meseca julija t. l.

V Ljubljani, dne 28. maja 1918. 1834

Ravnateljstvo Kranjske hranilnice.

Praes. No. 57/1-18.

Razpis natečaja.

Mestni magistrat goriški razpisuje službo
pristava pri tržnem komisariatu

z začetno plačo letnih 2050 K, draginjsko doklado za neporočene 300 K in vojno doklado v izmeri kakor državnim uradnikom.

Prosilci za to službo, ki se podeli za zdaj provizorično za eno leto, morajo dokazati, da so položili izpit, ki je predpisan za izvrševanje službe tržnega komisarja, ter da so popolnoma večji slovenščine, italijanščine in nemščine.

Prošnje, opremljene s tozadevnimi spričevali, je vlagati do 30. junija t. l. pri vložnem zapisniku mestnega magistrata goriškega.

MESTNI MAGISTRAT GORIŠKI,

dne 8. junija 1918.

C. in kr. vladni komisar:
Dandini, I. r.

Najboljša
naložitev kapitala!

Lepa stavbišča v Ljubljani za rodbinske hiše, 25 parcel ob štirih lepih cestah s kanalom, vodovodom in razsvetljavo, SE PRODAJO, najraje v celoti. Vprašanja pod: »Wertsteigerung« W. T. 7119 na trdko: HAASENSTEIN & VOGLER A. G., 1947 DUNAJ I., SCHULERSTRASSE 11.

Barve za blago

vseh vrst za nadrobno prodajo.
1 zavoj 80 vinarijev.

Pri odjemu 100 zavojev K 40.— za 100 zavojev.
Pri odjemu 150 zavojev K 38.— za 100 zavojev.
Pri odjemu 300 zavojev K 36.— za 100 zavojev.
Pri odjemu 1000 zavojev K 34.— za 100 zavojev.

Prvovrsten izdelek. Boljše kot vse doslej v prometu se nahajajoče barve za obleke. Razpošilja franco po povzetju

I. V. HAJDAŠ, BEDEKOVŠČINA, Hrvaško.

Doge

za sode in pade
iz hrastovega lesa

dobro suhe, za okoli 3 hl močne sode

želimo kupiti

v večjih množinah. — Ponudbe v nemščini se prosijo na trdko:

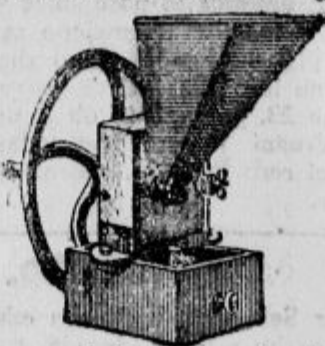
Gebrüder Reisch
Kufstein.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trakóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Naši ročni drobilni mlini

originalni ročni drobilni mlini
spreddroblnikom, z regulacijo za fino mletje in grobo drobljenje vsakega sadja z izmenljivimi specialno trjenimi stanovitnimi mlevnimi ploščami, prekašajo vse druge izdelke.
Za vsak mlin se jamči.

Model I z zamahnjakom, poprijemalcega mlijem in ročico, zmelje na uro okoli 25 k,

K 160.—

Model II s polžem (namesto poprijemalca) mlijem in ročico, zmelje na uro okoli 20 kg

K 120.—

Model III z ročnim zamahnjakom brez polža, zmelje na uro okoli 15 kg K 95.—
Poštne prosto ako se pošlje denar naprej (pri povzetju se zaračuna poština) pošilja razpečevalnica kmetijskih strojev

GUSTAV TINTNER, Dunaj III., Neulinggasse 26/130. — Zastopniki se iščejo.

Kislo vodo in vino

razpošilja

A. OSET, pošta GUSTANJ, Koroško.

ISČE se kot

postiljon

invalid z dobrimi spričevali, vjen konjem in vožnji. — Kje, pove upravništvo »SLOVENCA« pod št. 1926.

Prijave za VIII. avstr. vojno posojilo

sprejema po originalnih pogojih ter daje tozadevna pojasnila

Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Ljubljani.

1898

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani

sprejema prijave na

osmo 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo K 91'54.

II. davka proste 5 1/2 % dne 1. septembra 1923 odpovedljive državne zakladnice K 95'50.

Lastniki osmega vojnega posojila bodo imeli prednost pred vsemi drugimi pri nakupu predmetov, ki jih bo vojna uprava koncem vojne prodala. Plačalo se bude s tem vojnim posojilom po podpisni cen.

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmo v brezplačno shrambo in upravo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju

kot oficijelno subskripcijsko mesto sprejema prijave na

VIII. avstrijsko vojno posojilo

po originalnih pogojih:

I. davka prosto 5 1/2 % amort. drž. posojilo K 91'54%.

II. davka proste 5 1/2 % odpovedljive drž. zakladnice K 95.50 %.

Tiskovine za prijavo in pojasnila so strankam brezplačno na razpolago pri naših blagajnah.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po znano nizkih cenah svojo zalogo

zvezd vseh vrst
port
portepeser
med. obvez
redov
sablji
bajonetov
mečev
kupel
pasov
čepce

rovavio
ovojnih gamaš
usnjenih gamaš
vojaškega sukna
egal. sukna
gumbov vseh vrst
in pritliklin
izgotovlj. uniform
dežnih plaščev
kožuhastih vrvč
kožuhov vseh vrst

čepce
znakov
rož za čep'ce
ovratnikov
vseh toaletnih in
galanterijskih
predmetov
glavnikov
krtač
mila
zobne paste

brilantne
pudra
instrumentov za
nohte
parfumov
ogledal
brivskih aparatov
potnih
necessairejev
ročnih kovčkov
velikih in malih

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMULLER

Ljubljana, Stari trg 8.

3133